

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2009

Gabriela PŮSTOVÁ

**Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická**

**Názory pracovníků psychiatrických léčeben a studentů
Univerzity Pardubice na sebevraždy**

Gabriela Půstová

**Bakalářská práce
2008**

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra sociálních věd
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Gabriela PŮSTOVÁ**

Studijní program: **B6703 Sociologie**

Studijní obor: **Sociologie**

Název tématu: **Názory pracovníků psychiatrických léčeben a studentů
Univerzity Pardubice na sebevraždy.**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem je zjistit rozdíly v názorech pracovníků psychiatrických léčeben a studentů Univerzity Pardubice na sebevraždy. Výzkum bude proveden technikou dotazníku.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Koutek, Kocourková (2007), Sebevražedné chování, Portál Masaryk, T. G (1998), Sebevražda hromadným jevem společenským moderní osvěty, Praha:Ústav T. G. Masaryka Monestier M. (2003), Dějiny sebevražd, Praha: Dybbuk Viewegh J. (1996), Sebevražda a literatura, Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Lada Viková
Katedra sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2008**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2009**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Livia Šavelková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29.3.2009

Gabriela Půstová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala paní Mgr. Ladě Vikové za odborné vedení má bakalářské práce, cenné rady, připomínky a ochotu. Děkuji také psychiatrické léčebně v Bohnicích, paní Zdeňce Šínové z psychiatrické léčebny Dobrá voda a doktorům a sestřám v krajské nemocnici Pardubice, oddělení psychiatrie.

Anotace:

Práce se zabývá názory lidí na sebevraždy. Hlavním cílem bylo zjistit rozdíly v názorech studentů Univerzity Pardubice a pracovníků v psychiatrických léčebnách. Názory se týkaly vnímání důvodů k sebevraždám, vztahu sebevražd a náboženství a společností a sebevražd. Tyto názory jsou v práci porovnávány i s názory některých autorů, kteří o sebevraždách psaly, především Masaryka a Durkheima.

Klíčová slova:

sebevražda, sebezabití, společnost, náboženství, důvody k sebevraždě, historie sebevražd

Title:

Attitude of people towards the suicide.

Annotation:

Bachelor work is concerned of confession people towards the suicide. Principal aim was to dilect divergencies of opinion by studentes of Univerzita Pardubice and personal in mental home. Opinion be concern in reasons for suicide, relationship between suicide and religion and society and suicide. This opinions are in bachalar work compare with opinion of some authors which wrote about suicide, mainly Masaryk and Durkheim.

Keywords:

Suicide, self-murder, society, religion, reasons for suicide,history of suicidee

Obsah:

1. Úvod.....	8
2. Metodologie.....	9
2.1. Hypotézy.....	10
2.2. Cíle práce.....	10
3. Definice pojmu sebevražda.....	11
3.1. Upřesnění pojmu náboženství.....	11
4. Rozdělení sebevražď.....	12
5. Kolektivní sebevraždy a epidemie sebevražď.....	14
5.1. Kolektivní sebevraždy.....	14
5.2. Epidemie sebevražď.....	15
6. Legislativa sebevražď.....	16
7. Způsoby sebevražď.....	17
8. Historie sebevražď.....	18
8.1. Sebevraždy v Evropě a blízkém okolí.....	18
8.2. Sebevraždy mimo Evropu.....	19
9. Náchylnost k sebevraždám.....	20
9.1. Výzkumná část I.....	22
9.2. Závěr.....	24
10. Důvody k sebevraždám.....	25
10.1. Výzkumná část II.....	26
10.2. Výzkumná část III.....	27
10.3. Výzkumná část IV.....	27
10.4. Závěr.....	29
11. Sebevraždy a náboženství.....	30
11.1. Výzkumná část V.....	31
11.2. Výzkumná část VI.....	32
11.3. Výzkumná část VII.....	32
11.4. Závěr.....	36

12. Společnost a sebevraždy.....	37
12.1. Umístění do psychiatrické léčebny a rehabilitace.....	37
12.2. Výzkumná část VIII.....	38
12.3. Výzkumná část IX.....	40
12.4. Výzkumná část X.....	41
12.5. Závěr.....	43
13. Závěr.....	44
14. Použitá literatura a zdroje.....	46
15. Přílohy.....	47
I. Tabulky k otázkám z dotazníku.....	I
II. Dotazník.....	XII

1. Úvod:

V bakalářské práci se budu věnovat tématu sebevražd, protože si myslím, že je to téma, které ačkoli je závažné, tak se o něm ve společnosti příliš nemluví.

Téma sebevražd mi přijde aktuální, neboť se ve společnosti objevovaly, objevují a s největší pravděpodobností také nadále budou objevovat. O sebevraždách panuje velké množství mýtů a jako největší z nich se mi zdá představa, že sebevrah si za svůj čin může sám, protože lze dokázat, že k samotnému aktu sebevraždy ho z veliké části dožene společnost. „Sebevraždy začal člověk páchat až tehdy, když začal přemýšlet o smyslu života“ /T. G. Masaryk/

Hlavní téma výzkumu bylo zjistit rozdíly v názorech studentů Univerzity Pardubice a pracovníků v psychiatrických léčebnách. Názory se týkaly vnímání důvodů k sebevraždám, vztahu sebevražd a náboženství a společností a sebevražd.

Výzkum byl prováděn pomocí dotazníků, které jsem pokládala studentům univerzity Pardubice a pracovníkům psychiatrických léčeben. Jejich odpovědi jsem porovnávala mezi sebou a v některých případech i s názory některých autorů. Nejvíce se v práci zmiňuji o Masarykových myšlenkách v jeho knize Sebevražda. Vzhledem k tomu, že Durkheimova kniha *Le Suicide* nebyla přeložena do Českého jazyka, čerpala jsem jeho názory z Kellerových *Dějiny klasické sociologie*, *Sociologického slovníku* od Jandourka a klíčových citací ze *sociologie* od K.Thompsona. Dále jsem hodně čerpala z knihy M. Monestiera *Dějiny sebevražd*.

2. Metodologie:

Cílem této práce je zjistit rozdíly v názorech na sebevraždy u pracovníků psychiatrických léčeben (dále jako PL) a studentů Univerzity Pardubice (dále UPCE). Tyto dvě skupiny jsem vybrala z důvodu, že skupina pracovníků psychiatrických léčeben zaujímá ve výzkumu odbornou veřejnost, která se s lidmi, kteří se o sebevraždu pokusili setkává a má s nimi zkušenosti, a naopak studenti Univerzity Pardubice zaujímají laickou veřejnost, která se z větší části se sebevraždami neseťkala.

Jako metodu výzkumu jsem zvolila dotazníkové šetření, které mělo být původně kombinováno s krátkými polostrukturovanými rozhovory, ale dotazník se ukázal jako nejpřijatelnější varianta, a to zejména pro pracovníky psychiatrických léčeben, kteří z časových důvodů nebyli ochotni na rozhovory přistoupit.

První část dotazníku obsahuje otázku na pohlaví a u dotazníku pro zaměstnance psychiatrických léčeben i na věk a pozici v PL. V případě studentů UPCE jsem otázku na věk vynechala, protože se nejednalo o značné věkové rozdíly, dotazníky jsem pokládala pouze studentům bakalářských programů. Druhá část dotazníku je zaměřena na otázky ohledně sebevražd.

Celkově jsem vybrala 100 dotazníků (50 od studentů a 50 od pracovníků v psychiatrických léčebnách). Dotazník je kvantitativního charakteru s kvalitativními prvky a data jsem sbírala od listopadu 2008 do ledna 2009 (*viz dotazník v příloze*). Pilotní dotazník jsem zaslala do psychiatrické léčebny v Bílé vodě, do této léčebny jsem zaslala 30 dotazníků, z kterých se mi 18 vrátilo vyplněných. Poté jsem dotazníky ověřené pilotním výzkumem zaslala do psychiatrické léčebny v Bohnicích v Praze, kde pracovníci vyplnili 32 dotazníků. Dále jsem 15 vyplněných dotazníků získala od krajské nemocnice v Pardubicích a 3 vyplnili přes email pracovníci v psychiatrické léčebně v Jihlavě.

Mezi respondenty (pracovníky v psychiatrických léčebnách) jsou lékaři, zdravotní sestry, sociální pracovníci a terapeuti.

Vzhledem k nízké četnosti jsem v bakalářské práci netestovala statistickou významnost.

2.1. Hypotézy:

- 1, Existují určité faktory, které zvyšují riziko sebevražd
- 2, Sebevražda bývá dopředu promyšlený čin, často s podobnými důvody.
- 3, Náboženství pomáhá lidem najít jiná řešení než je sebevražda.
- 4, O sebevraždách se ve společnosti mluví.

2.2. Cíle práce:

Hlavním cílem práce je zjistit, zda a se liší názory odborníků od názorů laiků na sebevraždy a tyto rozdíly porovnat. Některé faktory, které mohou zvýšit riziko sebevražd, jsou dlouhodobé a některé se postupem času mění. V práci jsem také chtěla zjistit, zda respondenti v určitém případě vidí sebevraždu jako pochopitelné východisko, jaké jsou podle nich nejčastější důvody sebevražd a zda je sebevražda promyšlený čin. Dále jsem zjišťovala, jak souvisí náboženství se sebevraždami, jak podle respondentů k sebevraždám přistupuje společnost a jestli je možné, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd.

3. Definice pojmu sebevražda:

Termín sebevražda (suicidum) je obecně definován jako úmyslné ukončení vlastního života. Každý autor má většinou svojí definici:

například Durkheim tvrdí, že: „Termín sebevražda se vztahuje na každý případ smrti, která je přímým a či nepřímým důsledkem pozitivního či negativního aktu, který provedla oběť sama, která si byla vědoma toho, že tento akt bude mít takový důsledek.“ Sebevraždu chápe jako zlo, ale ne mravní zločin, podle Durkheima se sebevraždy objevují v každé společnosti, záleží pouze na jejich intenzitě.

„(...) nepřírozený způsob smrti, jenž byl přivolen neúmyslným vsahováním člověka v životní proces, ať kladným, činným vlastním jednáním, nebo záporným, trpným chováním k nebezpečím života.“ /T. G. Masaryk 1998:16/ Masaryk se zabýval hlavně o sebevražednost jako hromadný jev. Míra sebevražednosti je podle něj zastrašující a spojuje ji s tím, že se lidé odklání od náboženství.

„Sebevražedné chování zahrnuje myšlenky na sebevraždu, její plánování, způsoby, jimiž si lidé zajišťují prostředky k jejímu provedení, pokusy o sebevraždu a dokonané činy.“ /F. Koukolník, J. Drtilová 2001:293/

„Úmyslné ukončení vlastního života. Příčinami bývá pocit bezvýchodnosti a těžké životní situace.“ /J. Jandourek 2001:212/

3.1. Upřesnění pojmu náboženství:

V bakalářské práci se zmiňuji o vztahu sebevražednosti a náboženství, konkrétně křesťanství.

Jednotná definice náboženství neexistuje, záleží na pohledu, který na něj člověk zaujímá. Například Durkheim tvrdil, že náboženství pochází ze společnosti, podle něj musí být vyvinut systém náboženské víry, soubor rituálů a církev, nebo něco, co ji nahradí. Masaryk viděl náboženství jako nepostradatelnou složku společnosti. Celkově se většina autorů shoduje nad tím, že náboženství je potřebné, ale ne podle toho v co lidé věří, ale že v to věří společně.

Křesťanství je forma náboženství, která není podmíněná původem, okolím, místem a podobně, takže je teoreticky otevřené každému. Jde o nejrozšířenější náboženství na světě, uvádí se, že s počtem 1.2 miliard věřících.

Zdroj: Daubner, 9.4.2008, online

4. Rozdělení sebevražd:

Nejznámější sociologické rozdělení sebevražd je pravděpodobně od francouzského sociologa Émile Durkheima. Durkheim považoval sebevraždy za normální jev s tím, že se objevují v každé společnosti, ovšem všude v jiné míře.

- Sebevražda **egoistická**: jedná se o sebevraždu, kdy se člověk připraví o život z důvodu, že je velmi osamělý. Jde o to, že člověk neuspokojí základní potřebu někam patřit. Durkheim říká, že tato sebevražda je výsledkem slabé integrovanosti individua. „Deformovaný rozvoj individuace směrem k egoismu, tedy k povýšení individuálního Já nad Já sociální vede k tomuto prvému typu sebevražd.“ /Keller,J., 2004:218/

- Druhý typ sebevraždy je sebevražda **altruistická**, jde o přílišnou integraci individua do společnosti, člověk je přehnaně solidární a až příliš zapojen do komunity. Tyto sebevraždy jsou podle Durkheima nejčastější ve vojenském prostředí.

- Dále rozděluje na sebevraždu **anomickou***, kdy se lidem nenaplní jejich očekávání. „Tento typ sebevraždy je tedy výsledkem přemrštěných a nenaplněných očekávání, je výsledkem rozdílu mezi vyšší individuálních aspirací a mírou jejich uspokojení.“ /Keller,J., 2004:219/

- Jako poslední ve svém rozdělení vidí sebevraždu **fatalistickou**, která plyne z totalitní společnosti, kdy je člověk silně omezován a trpí pocitem, že se to nikdy nezmění.

Zdroj: Jan Keller, 2004:218- 219

---

* anomie= Durkheimův výraz pro stav společnosti, kde chybí pravidla. Rozpadají se normy, které do té doby ve společnosti vládly.

Sebevraždy podle množství zúčastněných osob:

párová - sebevražděného jednání se po vzájemné dohodě dopustí např. manželé nebo milenci .

rozšířená - osoba, která spáchá sebevražděný čin, takřkajíc vezme někoho s sebou (matka předávkuje sebe i děti, aby nezůstaly samy)

hromadná - obdoba rozšířené sebevraždy, ale týká se většího množství osob; často souvisí s různými hnutími, které se zabývají problematikou kupř. konce světa nebo spasení.

Zdroj: Peterková, 2009: online

Další rozdělení je:

Sebevražda **plánovaná**: jde o dopředu plánované rozhodnutí, kdy člověk nevidí důvod proč být dále naživu. V této skupině mohou být i teroristé, protože svůj akt dlouhodobě plánují.

Impulzivní: sebevražda je vyvolaná náhle, není dopředu promyšlená, dojde k impulsu, kdy osoba potlačí všechny ostatní pudy. V případě, že se podaří sebevrahovi zabránit, je šance, že svůj pokus již nezopakuje. U tohoto typu sebevraždy je někdy možné najít náznaky, kterými sebevrah volal o pozornost okolí.

Demonstrační: bývá také označována jako předstíraná nebo stínová sebevražda. Cílem aktéra není se zabít, ale pouze na sebe upozornit. Mezi nejčastější nástroj demonstračních sebevražd se uvádí polykání jedu nebo řezání ostrých předmětů.

Sebevražda jako **forma protestu**: smrt vyjadřuje nesouhlas s politickým, sociálním, ekologickým či jiným systémem.

Zdroj: Wikipedie, online

5. Kolektivní sebevraždy a epidemie sebevražd:

5.1. Kolektivní sebevraždy:

„U kolektivních sebevražd nacházíme čtyři přesně vymezené a neměnné prvky tvořící „pakt smrti“. Stejný motiv, jenž je jejich základem a je dokonale vymezen; stejné uvažování při hledání řešení, jež dospívá k chápání smrti jako jediné možné alternativy; rozvaha vycházející již z hledání řešení, ale projevující se jako druh ritualizace, (...) a konečně identifikace s ostatníma hledaná a nalézána v tom, že smrt nastane současně za použití téhož prostředku.“ /Monestier, M., 2003:51/. Jedná se tedy o stejný motiv, řešení, ritualizaci a identifikaci s ostatními.

Mezi kolektivní sebevraždou a epidemií sebevražd je velký rozdíl. V knize Dějiny sebevražd Monestier názorně popisuje případ, kde je tento rozdíl patrný. Zmiňuje se o Čínském císaři, který si chtěl zajistit nesmrtelnou slávu tím, že vymaže slávu svých předchůdců a poručil spálit všechny knihy mimo literaturu lékařskou, zemědělskou a architektonickou. Samozřejmě se setkal s vlnou protestu a v celé zemi se najednou začali usmrcovat umělci, filozofové, spisovatelé a jiní, kteří ztrátu knih nechtěli snášet. Tito lidé se zabíjeli nezávisle na sobě a nespojovalo je místo ani způsob. Tento stav dospěl až k situaci, kdy se šest set lidí rozhodlo, že jejich život již nemá smysl a společně se vrhli do moře, kde se utopili. V první vlně, kdy se lidé usmrcovali po celé oblasti, se jedná o epidemii sebevražd, protože rozhodnutí bylo na každém zvlášť. V druhém případě se už jedná o kolektivní sebevraždu, protože ji spojovaly ony čtyři základní znaky.

„Obecně lze říci, že kolektivní sebevražda je především reakcí na náboženské, vojenské či národní ideály.“ /Monestier, M., 2003:53/ Masaryk se zmiňuje o tom, že společné sebevraždy bývají často u milenců, kdy se každý usmrtí sám, nebo muž nejdříve zabije ženu a poté i sebe.

U kolektivních sebevražd hraje často velkou roli víra. Jedná se většinou o sekty*, které systematicky člověka přinutí k absolutní oddanosti a to tím, že mu postupně zpřetrhají vazby s okolím a vezmou osobní majetek, takže se člověk brzy ocitne v situaci, že není schopen sektu opustit. Sekty využívají metody

---

* Také jako destruktivní náboženský kult, nejdůležitější rysy jsou autorita vůdce, o názorech vedení se nesmí diskutovat, systematické uspořádání, mají vlastní pravidla a normy.

„brain washing“, což je využívání psychologických metod na jedince, aby změnil systém hodnot. Tato metoda neprobíhá formou diskuse a probíhá velice nenápadně a postupně. „Nezapomínejme, že hlavním zločinem v těchto případech je, že členové sekty jsou udržováni v závislosti, neboť ta je připravuje o jakoukoliv možnost úvahy a kritického úsudku. Nebyla však smrt vždy jednou z možností, jak si uspořádat život, které mělo lidstvo k dispozici?“ /Monestier, M. 2003:57/

Případů kolektivních sebevražd u sekt je mnoho, jako největší se uvádí případ v Guyaně v roce 1978. Jednalo se o sektu Svatyně lidu a vedl jí Jim Jones. Dokázal 911 lidí přesvědčit, aby vypilo nápoj se smrtícím jedem. Jed začal působit až po 5 minutách a lidem se dostavili křeče, bolesti a nakonec smrt. Uvádí se, že někteří členové sekty se na poslední chvíli chtěli zachránit, ale byli chyceni a donuceni jed vypít. Jones pravděpodobně vytvořil utopickou společnost a svým lidem myšlenku na sebevraždu často připomínal a utvrzoval je v přesvědčení, že v případě, že by jeho společnost opustili, byli by jinde mučeni a nejspíš zabiti. Je velmi pravděpodobné, že tomuto tvrzení věřila většina lidí, a tak brali kolektivní sebevraždu jako něco, na co nastal čas.

5.2. Epidemie sebevražd:

U případů epidemií sebevražd si sebevrazi berou život ze stejného důvodu, ale dělají to každý jiným způsobem, na jiném místě a v různém čase, sebevrazi tedy spolu nepřijdou do kontaktu, jako je tomu při kolektivních sebevraždách. Monestier v Dějinách sebevražednosti píše, že lékem na tyto sebevraždy může být hrozba z neuctění a dokládá to příkladem, kdy ve starém Římě král Tarquinius přinutil obyvatele Říma hloubit kanál. Jednalo se o práci velice namáhavou, a tak mnozí volili raději smrt. Král přikázal mrtvé přibít na kříž a nechat je tam bez možnosti pohřbu, a to na ostatní zapůsobilo takovou silou, že sebevraždy přestaly.

6. Legislativa sebevražd:

V mnoha společnostech byly dříve sebevraždy zakázány, což měla na svědomí především církve. Rodina sebevraha byla trestána například vyhoštěním z města, zabavením majetku po sebevrahovi nebo byly trestány jen morálně například ignorací ostatních spoluobčanů.

V dnešní době už většinou není sebevražedné chování trestné, ale bývá trestné sebevraždám napomáhat. Tak to například platí i v České Republice a zákon zní:

§230 Účast na sebevraždě:

- (1) Kdo jiného pohne k sebevraždě nebo jinému k sebevraždě pomáhá, bude potrestán, došlo-li alespoň k pokusu sebevraždy, odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.
- (2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě mladší než osmnáct let, na těhotné ženě nebo na osobě stížené duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinuté.

Zdroj: trestní zákon §230, online

Napomáhání či nabádání k sebevraždě se trestá například v Německu, Španělsku, Polsku, Rakousku a mnoha dalších. Monestier se v knize Dějiny sebevražd zmiňuje o Spojených státech, kde je v šesti státech sebevražda trestným činem a v případě, že se člověk o sebevraždu neúspěšně pokusí, může nad ním být vynesena rozsudek až dva roky ve vězení. Dodává ale, že tento zákon je velice málo uplatňován.

7. Způsoby sebevražd:

Nejčastější způsob, jak sebevrazi ukončují svůj život, je oběšení. V České Republice v roce 1956 poprvé tento způsob sebevraždy překročil 60% ze všech celkových sebevražd a od té doby se pod toto procento nedostal. V roce 2005 bylo uškrcení už 64,5% případů, což je zatím nejvýše. „Každá doba má svůj způsob sebevraždy, který je více či méně v módě, ale oběšení bylo a zůstává nejrozšířenější technikou.“ /Monestier M., 2003:19/ Oběšení je pravděpodobně trvale na prvním místě, protože je poměrně nenáročné na prostředky. Monestier píše, že nejpoužívanější prostředek, který si sebevrazi zvolí, je nejdříve provaz, poté kravata, kapesník, rozstříhané prádlo, tkaničky a podobné a píše, že věc bývá spojena s člověkem, jako například elektrikář často zvolí elektrický kabel.

Dále následuje zastřelení, ke kterému se v České Republice v letech 2001-2005 uchýlilo 860 lidí z 8023 sebevrahů (z tohoto počtu sebevrahů zvolilo 4844 lidí oběšení). Ve třech čtvrtinách případů se sebevrah střílí do hlavy, úst, či pod bradu. Monestier píše, že ve Spojených státech je tento způsob sebevraždy nejčastější. „V některých zemích, například Spojených státech pozorujeme opačnou tendenci a střelné zbraně jsou tam sebevražedným nástrojem číslo jedna vzhledem k neuvěřitelnému množství střelných zbraní mezi obyvatelstvem.“ /Monestier M., 2003:29/

Třetí nejčastější způsob vlastního ukončení života je otrava, která dle českého statistického úřadu poslední dobou na popularitě klesá. Nejvíce sebevražd otravou mezi lety 2001- 2005 bylo v České republice v roce 2003, což bylo 181, od té doby tento počet klesá, v roce 2005 to už bylo 152. Celkově se v tomto období k otrávení sebe sama uchýlilo 810 lidí z celkového počtu 8023.

Podle počtu sebevrahů následuje skok z výše. Monestier se zmiňuje o tom, že ačkoliv u skoku z výše stačí seskočit pouze z druhého patra, kandidáti smrti často volí nejvyšší poschodí budov. Mezi lety 2001- 2005 se skokem z výše úmyslně usmrtilo 677 osob.

Další méně časté způsoby sebevražd je sebevražda ostrým předmětem, ke které se v letech 2001- 2005 v České Republice uchýlilo 269 lidí. 203 sebevrahů si lehlo nebo skočilo pod pohybující se předmět a 140 sebevrahů v tomto období zvolilo utopení. 220 lidí ukončilo svůj život pomocí jiných způsobů sebevražd, což je například upálení nebo polknutí cizího předmětu.

8. Sebevraždy v historii:

8.1. Sebevraždy v Evropě a blízkém okolí:

Všeobecně se uvádí, že první zmínku o sebevraždě jako o hromadném jevu ve společnosti lze nalézt v Antickém Řecku a Římu. Například Řecko dovoľovalo zločincům spáchat sebevraždu. V obou kulturách, bylo pro toho kdo byl poražen v boji ctí, aby padl na svůj meč a ukončil tak svůj život, namísto toho, aby ho nepřítel zajal. Římská kultura však možnost sebevraždy nakonec ztratila a to kvůli velkým ekonomickým ztrátám, které římské občany začali mít, když jejich otroci spáchali sebevraždu. Postupem času ale obyvatelé Řecka začali propadat skepsi a až příliš se odklonili od náboženství, přestal je bavit kulturní život a výsledek se projevil jako hromadný jev sebevražd. T. G. Masaryk se ve své knize Sebevražda, píše že jedno století před a po Kristu byl antický svět oddán pesimistickému názoru na svět a díky tomu bylo sebeobětování rozšířené v Řecku, Římě, Egyptě a na Východě. Uvádí, že sebevražda jako hromadný jev vymizela až s příchodem křesťanství.

Případy sebevražd od té doby opravdu nebyly početné a Masaryk je přikládá pouze ojedinělým a rozhodně je nepovažuje za hromadný jev. To, že se sebevraždy přestaly díky křesťanství stávat tak častým, dalo by se říci dokonce zcela výjimečným, bylo dáno hodně tím, že křesťanství absolutně sebevraždy zakazovalo. Během středověku bylo pro lidi hodně důležité, jak je vnímá okolí, tedy hodně si zakládali na své cti a sebevražda (například v rodině) byla vnímána jako zneuctění. "Sebevražda totiž nebyla zprvu chápána pouze jako svévolný odchod ze života, ale v křesťanském pojetí také jako důkaz chybějící víry v zmrtvýchvstání, platící za vážný prohřešek proti křesťanskému pojetí řádu světa." /R.van Dulmen 2003:76/ Od roku 562 sebevrazi neměli nárok na řádné pohřbení, což lidé chápali jako jeden z největších trestů a u posuzování míry potrestání (od pohřbení tiše na hřbitově až po pohození a nechání mrtvoly napospas zvěři) často vůbec nerozhodoval důvod, proč se sebevrah rozhodl takto ukončit život. Rodiny se styděly za případnou příbuznost se sebevrahem a dokonce nebylo dovoleno se takto usmrčených dotýkat. Díky těmto důvodům tedy během středověku nedocházelo k častým sebevraždám.

S příchodem renesance se sebevražda opět začala rozšiřovat: "(...) v 18. století možno dokázat již chorobnou sebevražednost a v našem století již docela

všeobecnou a velmi silně rozšířenou” /T.G.Masaryk 1998:110-111/ Během 19.století se ve většině vzdělaných státech sebevražednost ztrojnásobila.

V tomto století byla také objevena psychoanalýza a církve začala pomalu připouštět, že člověk si může na život sáhnout z určitých důvodů a podnětů, které zcela neovládá. V roce 1917 církve prohlásila, že pohřeb bude odepřen jen těm, kteří svůj čin dostatečně uvážili, proto lidé, kteří sebevraždu spáchali, ale celý čin byl vyhodnocen jako nepromyšlený akt (tedy že jedinec nebyl schopen domyslet důsledky), měli na pohřeb právo. „Sebevražda se tak stávala pro církve jakousi duševní chorobou. Od této chvíle stačilo, když lékař ve zprávě z lékařského oddělení dosvědčil, že mrtvý spáchal sebevraždu v pomnutí smyslů nebo při ztrátě rozumu, a zemřelý měl právo na církevní pohřeb.“ /M. Monestier 342:2003/

Sebevražednost v Evropě se tedy projevila v jakýchsi vlnách. Nejdříve za doby Antického Řecka a Říma, poté za středověku díky křesťanství upadá a prvky sebevraždy jako hromadného jevu ve společnosti lze nalézt od 18. století. “Chorobná sebevražednost je (pravděpodobně) spojena s větší nebo menší obecnou nervozitou” /T.G.Masaryk 1998:112/

8.2. Sebevraždy mimo Evropu:

V Japonsku se dříve (19. století) praktikovala tzv. „seppuka“ neboli „harakiri“, což představuje sebevraždu rozpáráním břicha. Takto ukončovali své životy Japonci s vysokým postavením (tedy samurajové), aby se vyhnuli například veřejné potupě. Harakiri bylo v roce 1873 zákonem zakázáno, ale ještě dnes lze najít prvky harakiri u některých sebevražd.

Provádění sebevražd v rámci některých náboženství bylo také už víc v minulosti velice živé a některé praktiky se provozují dodnes. Buddhisté se již několik desítek let upalují na protest svým sociálním podmínkám. Do hluboké historie také sahá užívání svého těla jako bomby, v současnosti například Palestinci ve válce proti Izraeli.

9. Náchylnost k sebevraždám:

Všeobecně platí, že muži jsou náchylnější k sebevraždám, toto tvrzení by se však mělo blíže specifikovat. Muži sice jsou náchylnější k sebevraždě dokonané, ale ženy mají statisticky větší podíl na sebevraždách tzv. demonstračních. Český statistický úřad uvádí, že se v České Republice připadá na jednu dokonanou sebevraždu ženy 3,74 sebevražd mužů. Nejvíce sebevražd se stává v pondělí, nejméně v sobotu, neděli a o svátcích. Z hlediska měsíců se nejvíce sebevražd stane v dubnu, nejméně v prosinci. Z celého roku je nejběžnější den 1. leden, což je přisuzováno nenaplněným představám o zlomu roku, které jsou často posíleny alkoholem. Z hlediska států v Evropě připadá nejvíce sebevražd na severské a východní státy (Litvu, Rusko, Lotyšsko, Finsko, Dánsko) a Švýcarsko, nejméně lidí se pak k sebevraždám uchýlí v jižních a západních státech, v Portugalsku, Španělsku, Řecku a Anglii. Vliv polohy státu je připisován rozdílné délce slunečního svitu.

Zdroj: Český statistický úřad

Velký výskyt sebevražd se připisuje dospívajícím. Jako dospívající se většinou uvádí věk mezi 15- 20, lety a protože se tedy jedná o skupinu s velkým výskytem nedokonaných sebevražd, většina autorů se zabývá právě touto kategorií. Proč je zrovna toto věkové rozmezí ohroženo, se uvádí časté zneužívání alkoholu a drog, časté citové vypětí, rodinné a školní problémy a podobné. „Také švýcarská studie, v jejímž průběhu bylo vyšetřeno 9 268 jedinců ve věku 15-20 let, dokazuje vysokou četnost sebevražedného chování. (...) Sebevražedné myšlenky uvedlo 26% lidí z této věkové skupiny, 15% uvedlo plán na sebevraždu a 3% uvedla sebevražedný pokus.“ /F. Kouklíková, J. Drtilová 2001:297/.

Velice ohroženou skupinou jsou i staří lidé. Monestier se zmiňuje o tom, že chtějí uniknout před stářím, nemocemi a sešlostí. Toto tvrzení by se v dnešní době dalo doplnit i samotou ve stáří, která dříve nebyla tak častá. V 5. století př.n.l. v Řecku nebyly sebevraždy starců vůbec vzácné, jednalo se o důstojný odchod ze světa. „Staří lidé, odsunutí ze společenského a profesionálního života, se tak stávají „živými mrtvými“. Z toho je jen jediné východisko.“ /Monestier., M. 2003/198/

Křivka závislosti věku na rozhodnutí ukončit život stoupá od čtrnáctého roku, vrcholu dosahuje kolem padesátého roku, poté klesá a mírně roste okolo sedmdesátého a osmdesátého roku.

T. G. Masaryk se domnívá, že sebevražednost je „vlastní“ pouze národům s větší vzdělaností. „... u přírodních národů není nervozity, není psychózy, není pesimismu, a proto ani chorobné sebevražednosti. Případy, které se u nich vyskytují, jsou vlastně sebezabití a ne sebevraždy, a ani zřejmé případy sebevraždy nedějí se z chorobné lásky ke smrti.“ /T. G. Masaryk 1998:125/ Jako sebezabití uvádí například Kelty, kteří se zabili sami na bojišti, protože přirozená smrt na následky zranění by pro ně byla potupná a jen sebezabití na bojišti pro ně bylo čestné. Jako sebezabití, nikoli sebevraždu, vidí také usmrcování starců, kteří se vrhali ze skal. Masaryk dokonce tvrdí, že to, že se u přírodních národů sebevraždy nevyskytují, mezitím, co u společností s vysokým stupněm vzdělanosti lze nalézt chorobnou sebevražednost, značí, že s postupujícím vývojem společnosti jsou sebevraždy čtenější. Jak se tedy budou národy vyvíjet, tím budou sebevraždy častější „ (...) společenský hromadný zjev sebevraždy je ovocem pokroku, vzdělání, osvěty.“ /T. G. Masaryk 1998:126/ Zdůrazňuje také, že toto pravidlo, tedy čím vzdělanější národ, tím častější sebevraždy, platí stejně pro obyvatele měst a venkova, lidé žijící ve městech projevují vyšší míru sebevražednosti, než obyvatelé venkova.

Statisticky je polovina těch, kteří se rozhodnou svůj život ukončit, vyučena bez maturity, poté následují lidé se základním vzděláním, dále křivka s vyšším dosaženým vzděláním klesá, lidé, kteří mají vysokoškolské vzdělání, se na celkovém počtu sebevražd podílí 5%.

9.1. výzkumná část I:

Ve výzkumu jsem do dotazníku umístila otázku, která se týkala náchylnosti k sebevraždám. Otázka zněla:

Existuje podle Vás určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám?

Je tedy spousta faktorů, které rozhodnutí pro sebevraždu ovlivňují. Většina respondentů odpověděla ano, 82% pracovníků psychiatrických léčeben a 78% studentů se přiklání k tomuto názoru, celkově 80% dotázaných odpověděla ano a 14% ne, 6% uvedlo nevím. Ženy se více přiklíněly k názoru, že existuje skupina lidí, která je náchylnější k sebevraždám než muži. Myslelo si to 84% žen, mužů 69%. Ženy napsaly v 7 případech ne (14%) a ve 4 nevím (8%), muži 4krát ne a 4krát nevím, což je 15% z celkového počtu mužů.

Obrázek 1: Odpovědi žen na otázku: "Existuje podle Vás určitá skupina, která je náchylnější k sebevraždám?"

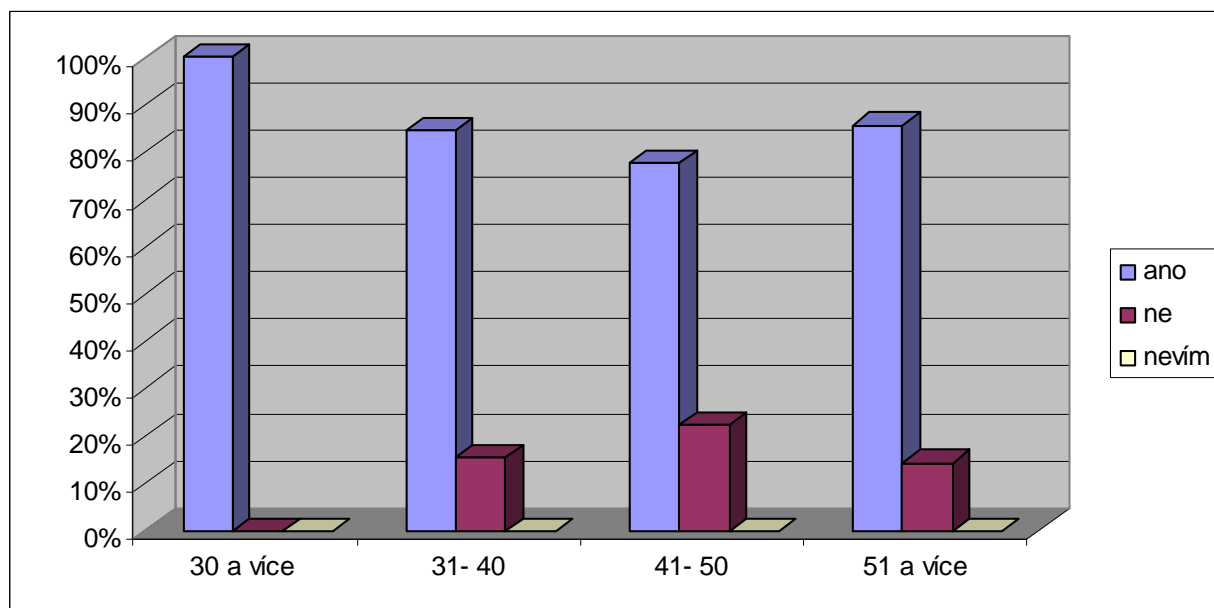
	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	26	81%	4	13%	2	6%	32	100%
pracovnice PL	36	86%	6	14%	0	0%	42	100%
celkem	62	84%	10	14%	2	3%	74	100%

Obrázek 2: Odpovědi mužů na otázku: "Existuje podle Vás určitá skupina, která je náchylnější k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	13	72%	3	17%	2	11%	18	100%
pracovníci PL	5	63%	1	13%	2	25%	8	100%
celkem	18	69%	4	15%	4	15%	26	100%

Dle věku žen, pracovnic v psychiatrických léčebnách, odpověděly nejmladší ženy (30 a méně let), že existuje skupina lidí náchylnější k sebevraždám. Na tomto tvrzení se shodly všechny ženy z této skupiny, žádná neodpověděla ne nebo nevím. U žen 31- 40 let se už jednalo o 85% a 15% odpovědělo ne. Skupina 41- 50 let uvedla v 78% ano a v 22% ne a nejstarší skupina 51 a více let napsala ano 12krát (86%) a ne 2krát (14%).

Obrázek 3: Odpovědi pracovníků PL, rozdělené podle věku na otázku: "Existuje podle Vás určitá skupina, která je náchylnější k sebevraždám?"

U této otázky doplnilo 6 respondentů, že náchylnější jsou teroristé*. 4 studenti a 3 pracovníci v PL napsali, že náchylnější jsou dospívající. 4 respondenti si myslí, že člověk s těžkými depresemi se spíše uchýlí k sebevraždě a 12 dotazovaných napsalo, že se může jednat o lidi se závislostí. Sebevražednost závislých je poměrně častá, bohužel se mi nepodařilo zjistit přesná data, o jaký počet se jedná, a to z důvodu, že je velice těžké zjistit, zda byl sebevrah závislý a takové statistiky tedy neexistují. Z odpovědí respondentů vyplývá, že nejvíce se o sebevraždy pokouší patologičtí hráči a dále alkoholici. 3 dotazovaní se domnívají, že zvýšené riziko sebevražd je ve vězení. Ve 2 odpovědích bylo napsáno, že v případě, když se jedná o člověka nemocného maniodepresivní psychózou**.

O vztahu sebevražd a BAP se zmiňuje Masaryk ve své práci Sebevražda, kde píše, že jednu třetinu sebevražd lze vysvětlit duševní nemocí. Jako příčiny sebevražd i BAP uvádí nerozumné a nemravné činy (opilství, nemravné rodinné poměry a podobné) a přílišné nemetodologické vzdělávání: „Rozumová osvícenost a vzdělávání, které je metodické a s celým ostatním vývojem harmonické, nemůže být nijak příčinou rozrušení a psychózy, ale nemetodologické napínání mozku (...) stává se snadno přepínáním, rozrušuje, a

* Spadá do kategorie válečného činu, během teroristických útoků atentáčníci často přicházejí o život.

** Maniodepresivní psychóza dnes přejmenovaná na bipolární afektivní poruchu, dále jen BAP

to tím větší měrou, je-li zároveň neharmonickým a jednostranným vzděláváním. Jakmile se ztratila rovnováha mezi rozumem a srdcem, mizí duševní svěžest a odolnost a následkem toho je napětí, vzrušení, duševní nemoc. Naše rozumové vzdělání má však skutečně tu vadu, a proto je příčinou všeobecně rozšířené nervozity a psychózy.“ /T.G.Masaryk, 2002:100/ Onemocnění se projevuje v jakýchsi vlnách a střídá se stav mánie a deprese. Pro pacienta je zvlášť kritický stav, kdy deprese ustupuje, protože je to chvíle, kdy člověk schopen spáchat sebevraždu, což v období deprese většinou nebývá (pacient může být v období deprese například upoután na lůžko a neschopen vstát). Vztah sebevražd a BAP je nesporný, ovšem spadá spíše pod psychologické a psychiatrické vysvětlení sebevražd.

9.2.Závěr:

Lze dokázat, že na člověka působí vlivy, které ho ovlivňují i při rozhodnutí dobrovolně ukončit vlastní život. Jsou to vlivy jako je věk, roční období, místo bydliště a podobné. Většina respondentů se také shodla při tvrzení, že existuje skupina lidí, kteří jsou více náchylnější k sebevraždám, přičemž ženy (v 84%) se k tomuto názoru přikláněly více než muži (69%).

Podle mého názoru lidi ovlivňují určité faktory, které se ale postupem času mění. V 5. století př.n.l. se v Řecku lidé obávali stáří a raději volili sebevraždu, dnes se podle mě lidé stáří tolik nebojí, ale bojí se samoty ve stáří. Domnívám se, že samota ve stáří je jeden z velkých problémů v dnešní společnosti a na lidi působí zvláště depresivně. Rozhodně je zde namísto názor N. Eliase, který to přičítá tomu, že lidé dříve žili více pohromadě. „Lidské umírání bylo kdysi mnohem veřejnější záležitostí než dnes. Nemohlo tomu být jinak už proto, že jen málokdo žil sám.“ /Elias, N., 1998:19/ Samozřejmě dříve neexistovalo i tolik institucí, kam se staří lidé mohli „odložit“. Jako další nový důvod sebevražd ve společnosti vidím závislosti, konkrétně patologické hráčství. Že jsou patologičtí hráči více náchylnější k sebevraždám než lidé s jinými závislostmi, bylo vidět i v odpovědích respondentů v dotazníku.

10. Důvody pro sebevraždu:

Najít všechny důvody, proč jsou lidé schopni si v určitou chvíli a v určité situaci sami dobrovolně vzít svůj život, se jistě nedá. Přibližně u šedesáti procent sebevražd v České Republice nejsou známy důvody, často ale sebevrah zanechá dopis nebo něco podobného, z čeho lze následně vypátrat, proč se zrovna tak zachoval. „Nejčastějšími zjištěnými motivy sebevražd v naší republice v roce 1998 jsou zdravotní problémy a tělesné vady (10,5%), duševní onemocnění (7,8%), rodinné problémy (7,4%) jiné osobní problémy (6,8%) existenční problémy (3%) problémy pracovní a školní (2,8).“ /F. Koulík, J. Drtilová 2001:294/

T. G. Masaryk také spojuje sebevražedné chování s nápodobou. „Víme, že člověk svá jednání počíná nápodobou, že nápodobou sílí a tvoří svou vůli, baže, uvážíme-li věc náležitě, vlastně jenom napodobí.“ /T. G. Masaryk 1998:103/. Tvrdí, že pocity jako strach a zármutek jsou nakažlivé, dokonce může jít o nakažení nevědomě. Jako tyto pocity, mohou být také nakažlivé chorobné stavy, city a podobné, které se dokážou ve společnosti nevědomě rozšířit. Jako příklady této nápodoby uvádí ve své knize Sebevražda například hotel, kde se již delší dobu nikdo o sebevraždu nepokusil a když se tam poté oběsil muž, v následujících dnech se jich oběsilo jiných pět. Jako chorobný myšlenkový proud také vidí v období humanismu, kde mnozí sebevrazi napodobovali smrt starých filozofů. Goethe vypravuje, že ho sebevražda císaře Otha dráždila k nápodobě.

Člověk má určité představy a Masaryk tvrdí, že tyto představy jsou o to intenzivnější, čím jsou hrozivější. Vznikne určitá představa a provedení je následně téměř automatické. Například žiletka na holení může vyvolávat myšlenku na rychlou smrt a uvádí případ muže, který se nemohl sám holit, protože ho u toho přepadaly neodolatelné myšlenky na sebevraždu. „Činil jsem na sobě pozorování, že kdykoli stojím nablízku blížící se lokomotivy, vzniká ve mně představa a pud dát se přejet.“ /T.G.Masaryk 1998:104/

Masaryk také spojuje sebevražednost úzce s tím, jak postupuje sekularizace* .

---

* sekularizace= omezování církevního vlivu, viz. kapitola sebevraždy a náboženství.

Důvody pro sebevraždu jsou velice různé, ale podle mého názoru mají tyto důvody většinou dlouhotrvající charakter. Je potom tedy sebevražda podnícená impulsem, který se najednou objeví, nebo jde o dopředu promyšlený tah? Většina autorů se přiklání k názoru, že se z větší části jedná o dopředu promyšlený tah (v případě že jedinec netrpí psychickou poruchou), což lze u některých případů podložit například i způsobem, jakým se rozhodnou zemřít. V knize Dějiny sebevražd se Monestier zmiňuje o takzvaných pekelných strojích, jejichž výroba musela trvat několik týdnů či měsíců. Tyto případy způsobu smrti jsou ale ojedinělé.

10.1. výzkumná část II:

Ve mnou provedením výzkumu byla také otázka na to, zda si respondenti myslí, že je sebevražda impulzivní rozhodnutí:

Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulzivní rozhodnutí?

58% dotazovaných na tuto otázku odpovědělo, že se nejedná o náhlé a impulzivní rozhodnutí, 33% odpovědělo, že ano. Pracovníci PL u této otázky 22krát označili ano, což je 44% a ve 48% nepsali, že ne. Podle mého názoru je to dost kladných odpovědí, vzhledem k tomu, že se jedná lidi, kteří mají zkušenosti s potencionálními sebevrahy. Studenti v převaze označili možnost, že sebevražda je dopředu promyšlený tah, 34krát uvedli ne a pouze 11krát ano.

Z hlediska věku u žen, pracovnic PL, bylo ano nejčastější u skupiny 41-50 let- 67%, nejméně častá byla u skupiny 30 a méně let, 17%. U této otázky mohly zkušenosti sehrát určitou roli, ovšem ženy ve skupině 51 a více let odpovídaly ano pouze v 36%.

Obrázek 4: Odpovědi pracovnic PL na otázku: "Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulzivní rozhodnutí?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	1	17%	5	83%	0	0%	6	100%
31-40	6	46%	6	46%	1	8%	13	100%
41-50	6	67%	3	33%	0	0%	9	100%
51 a více	5	36%	8	57%	1	7%	14	100%
celkem	18	43%	22	52%	2	5%	42	100%

Podle pohlaví se odpovědi příliš nelišily, ano odpovědělo celkem 31% žen a celkem 38% mužů.

10.2. výzkumná část III:

Dále jsem se respondentů ptala ohledně motivů k sebevraždám:

Existuje podle Vás nějaký nejčastější motiv (motivy) k sebevraždě? V případě že ano, jaký?

Nejčastější důvody u sebevražd jsou tedy tělesné vady, tento údaj lze přikládat ale jen sebevraždám, kde se podařilo zjistit příčinu. 83% respondentů napsalo ano, 12% ne. U mužů odpovídali studenti v 94% ano a pracovníci PL v 50%. U žen se obě skupiny přikláněly více k názoru že existuje nejčastější motiv k sebevraždě, 81% studentek a 86% pracovnic PL.

Obrázek 5: Odpovědi mužů celkem na otázku: "Existuje podle Vás nejčastější motiv k sebevraždě?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	17	94%	1	6%	0	0%	18	100%
pracovníci	4	50%	3	38%	1	13%	8	100%
celkem	21	81%	4	15%	1	4%	26	100%

U této otázky připsalo 24 respondentů, že jako nejčastější motiv vidí nemoc, 3 uvedly existenční problémy a jeden respondent odpověděl rodinné záležitosti. Jeden respondent uvedl, že jistě neexistuje nejčastější motiv, protože se vždy jedná o souhrn množství vlivů a i když je rozhodnutí ukončit svůj život často připisováno poslednímu vlivu, není to tak.

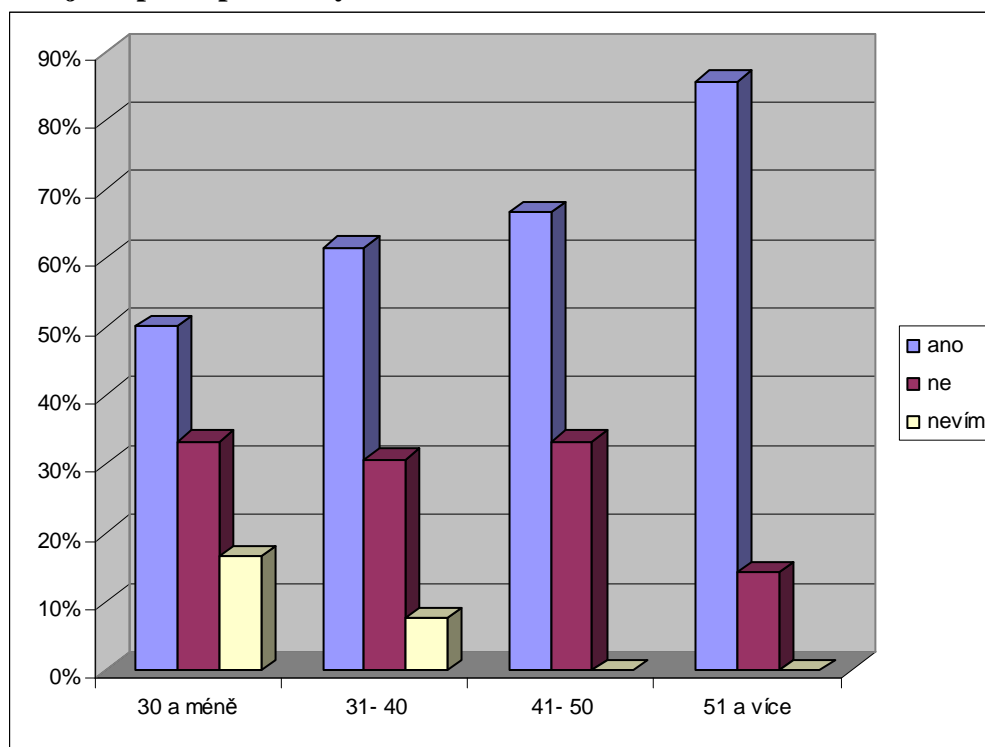
10.3. Výzkumná část IV:

Následovala otázka na důvody k sebevraždám:

Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?

23 respondentů odpovědělo ne, 74 ano. U rozdělení žen, pracovnic PL, odpovídaly v % nejčastěji ano ženy ve věku od 51 a více let (86%). Nejméně ano dopovídaly ženy nejmladší, 30 a méně let, pouze v 50%, 33% uvedlo ne a 17% nevím. Skupina 31- 40 let odpověděla ano v 8 případech (62%) a ne uvedla 4krát (31%), skupina 41- 50 let napsala v 67% případů ano a ve 33% ne.

Obrázek 6: Odpovědi pracovníků PL rozdělené podle věku na otázku: " Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?"

Podle pohlaví odpovídali muži více ano než ženy. U mužů celkově to bylo 85%, u žen 70%. 27% žen napsalo, že nechápu sebevraždu jako pochopitelný východ z určité situace, mužů to napsalo 12%. Celkem bylo u této otázky poměrně malá četnost odpovědí nevím, jednalo se o 5 odpovědí.

14 pracovníků PL napsalo, že chápou sebevraždu v případě onkologického onemocnění. 5 respondentů uvedlo problémy ve vztahu s partnerem a jiné rodinné problémy a trvale nízká kvalita života. Ve 3 dotaznících byla odpověď, že v případě, kdy starý člověk nemá nikoho blízkého a cítí se nadbytečný a sám. 2 dotazovaní napsali, že v případě, když se jedná o člověka závislého na drogách či alkoholu, který se už pokusil své závislosti zbavit, ale neúspěšně. Jeden respondent se v odpovědi zmiňuje o sebeobětování, uvedl, že chápe sebevraždu v případě, když člověk svou smrtí zachrání někoho jiného. V jednom dotazníku bylo uvedeno v případě, když člověk trpí nějakou bolestí (ať už fyzickou či psychickou) a vyhlídky do budoucna jsou stejné.

Jeden respondent zde uvedl altruistickou sebevraždu* nebo sebevraždu v případě mučení například ve vězení.

10.4. Závěr:

Více než polovina sebevražd v České Republice se stane, aniž by sebevrah zanechal dopis nebo jiný záznam, kde by uvedl důvod svého rozhodnutí, proto nelze zcela přesně určit nejčastější důvody sebevražd. Masaryk se domníval, že spousta sebevražd je způsobena nápodobou a jako velký důvod sebevražd viděl bezbožnost.

Ve výzkumu si více jak polovina dotázaných (58%) myslela, že sebevražda není impulzivním rozhodnutím, ale projevil se rozdíl mezi pracovníky PL a neodbornou veřejností, odborníci si to mysleli pouze v 48% a studenti v 68%. Většina respondentů si myslela, že lze najít nejčastější motivy k sebevraždě. 74 dotazníků bylo kladných na otázku, zda dokáží pochopit sebevraždu jako pochopitelné východisko určité situace. U rozdělení žen, pracovníků PL, do věkových skupin byla tato odpověď s přibývajícím věkem více častá.

---

* přílišná integrovanost individua do společnosti, obětování se ve jméno skupinových hodnot a cílů, viz. *rozdělení sebevražd*

11. Sebevraždy a náboženství:

Pohled věřících na sebevraždu se radikálně liší podle náboženství. Některé se dobrovolnému ukončení života radikálně brání a naopak jsou takové víry, kdy je sebevražda brána jako něco, co je vyžadováno z „vyšší moci“. Ještě v dnešních dobách existují kmeny, kdy v rámci náboženského rituálu dojde k obětování člověka, ovšem u těchto případů není zcela jasné, zda se jedná o sebevraždu jako takovou, nebo je vynucená, pak by se tedy dalo jednat o vraždě.

Většina autorů se zabývá vztahem křesťanství a sebevraždy, Masaryk dokonce tvrdí, že sebevraždnost roste díky tomu, že se šíří bezbožnost. V křesťanství jsou všeobecně sebevraždy zavrhovány, což se týká i šestého přikázání- nezabiješ. Sebevražda je chápána jako urážka Boha, protože život je dar od Boha a v případě že někdo zabije jiné nebo sebe, tak ho zavrhuje. Ovšem i v Bibli lze najít o sebevraždách zmínky, nejznámější je pravděpodobně sebevražda Jidáše, který se po udání Ježíše oběsil.

Durkheim říká, že: „Všude bez výjimky vykazují protestanti mnohem více sebevražd než příslušníci jiných denominací. Sklon židů páchat sebevraždu je vždy menší, než sklon protestantů, obecně je také menší, než sklon katolíků, i když již ne v takové míře.“ /K. Thompson 2001:185/ Většina autorů se shoduje při tvrzení, že náboženství stmeluje společnost, takže je-li člověk věřící v něco určitého (u monoteistických náboženství), sjednocuje to společnost, která pak spíše udržuje jednotlivá individua v rovnováze a určitým způsobem tak brání sebevraždnosti. I August Comte, který měl hluboký náboženský cit, a to přímo křesťanský, ho nevztahoval na Boha, ale na lidstvo. Durkheim se také domníval, že není až tak důležité, v co lidé věří, ale že v to věří společně, říká: „Chrání-li náboženství člověka před touhou se zabít, není to proto, že hlásá úctu k jeho osobě (...), ale proto, že je společností.“ /K. Thompson 2001: 185/

„Tam, kde církve a náboženství nevykonávají své moci nad myšlením společně, má církve obyčejně zevní moc, ale vnitřní život je nahnílý. Tak tedy vzniká polovičatost (...) která potom svou prázdnotou a bezútěšností vede k omrzelosti života a sebevraždě tam, kde je třeba mravní síly“ /T. G. Masaryk 1998:147/ Že je náboženství ve vztahu se sebevraždností důležité by se dalo ukázat na středověku, kdy všeobecně nedocházelo tak často k sebevraždám, respektive nedocházelo k sebevraždám jako k hromadným jevům, tady

sebevraždy nebyly tak časté a jeho důvody byly většinou individuální. Lidé byli během středověku velice silně formováni vírou a i když jejich předsudky proti sebevraždám byly poněkud přehnané, většinou všichni činili tak, jak po nich víra vyžadovala, stranili se tady všech příbuzných od sebevraha, odmítali sebevrahovi dopřát řádný pohřeb, atd.

11.1. výzkumná část V:

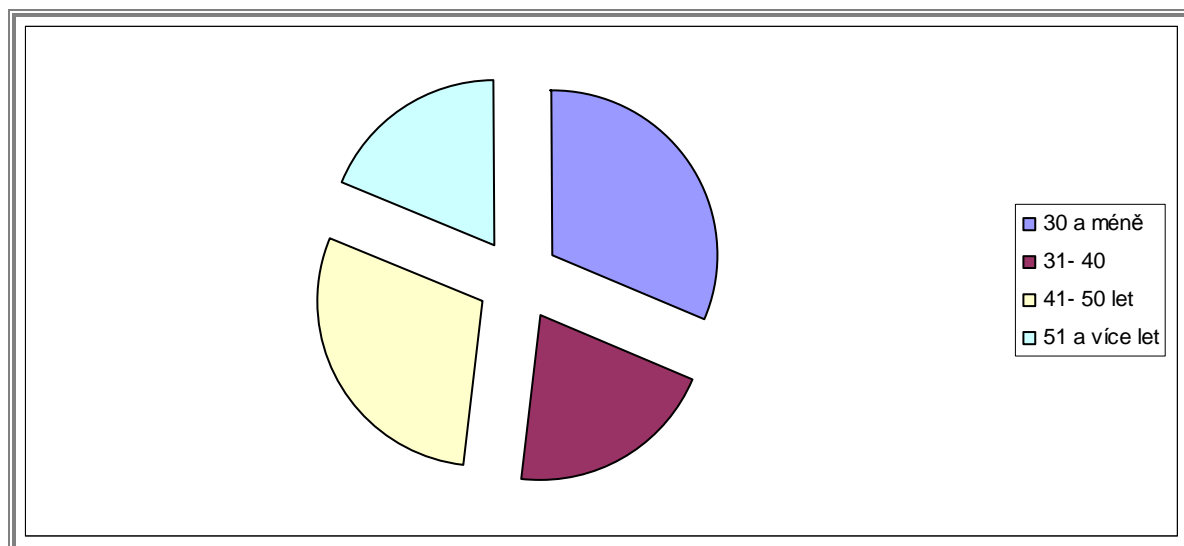
Do dotazníku jsem zahrнула otázku, zda si respondenti myslí, že náboženství plní určitou funkci k sebevraždám, kterou jsem chtěla ověřit hypotézu, že si pracovníci v psychiatrických léčebnách i studenti Univerzity Pardubice myslí, že náboženství zabraňuje sebevraždám.

Myslíte si, že náboženství (konkrétně křesťanství) plní nějakou funkci vzhledem k sebevraždám? Pokud ano, jakou?

To, že křesťanství sebevraždy odsuzuje a že se jedná o fakt, který je známý bylo vidět na odpovědích respondentů. Velká část dotázaných (80%) se domnívá, že křesťanství plní určitou funkci vzhledem k sebevraždám. U pracovníků psychiatrických léčeben si to myslelo 82% a u studentů 78%. 14% respondentů odpovědělo, že ne. Z hlediska pohlaví si spíše ženy myslely, že je vztah mezi křesťanstvím a sebevraždami (uvedlo to 84%), muži zde uvedli 18krát ano a 4krát ne (což je 69% ano, 15% ne).

Z pohledu věku u žen, pracovnic PL, si 83% žen 30 a méně let souhlasily s tím, že křesťanství plní určitou funkci vzhledem k sebevraždám, mezi 31 až 40 lety si to myslelo 54%, od 41 do 50 let napsalo 78% ano a u skupiny 51 a více let tuto odpověď označilo pouze 50%. Nejčastěji ne odpovídaly ženy mezi 31 a 40 lety, a to v 31% a ženy 51 let a starší v 29%.

Obrázek 7: Ženy, pracovnice PL, které si myslí, že náboženství plní určitou funkci k sebevraždám.

U 4 dotazníků odpověděli respondenti, že náboženství brání lidem spáchat sebevraždu proto, že by tím zpochybnili svou víru. 3 respondenti se domnívají, že sebevraždám nebrání přímo náboženství, ale v případě, že je člověk zapojený do církve, může více hovořit o svých problémech. Ve 2 dotaznících byla odpověď, že sice víra určitým stylem chrání před sebevraždou, ale v případě, kdy se jedná o člověka, který je psychicky nemocný, tak tomu stejně nezabrání.

Masaryk spojuje sebevraždy se sekularizací „... moderní sebevraždou je způsobována vzrůstající bezbožností, může být zlo radikálně vyléčeno jenom tehdy, když bude odklizená nenábožnost a souvisící s ní polovičitost.“
/T.G.Masaryk, 2002:180/

11.2.výzkumná část VI:

V případě, že tedy díky náboženství nejsou sebevraždy tak časté, zajímalo mě, zda může podle respondentů sehrát určitou roli během léčby. Proto jsem do dotazníku položila otázku:

Myslíte, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může sehrát nějakou funkci náboženství?

Podle dotazníku si 74% myslí, že ano a 20% ne, 6% napsalo nevím. Studenti se více přikláněli k tomu, že to může určitou roli sehrát (v 80% případů),

pracovníci PL si to mysleli v 68%. U pracovníků v psychiatrických léčebnách nebyly velké rozdíly podle pohlaví, žen si to myslelo 69%, mužů 63%. Celkově 22% pracovníků PL napsalo, že to žádnou roli sehrát nemůže a 10% napsalo neví. U studentů byly rozdíly mezi pohlavím znatelnější, 89% mužů a 75% žen napsali ano. Celkově ze studentů napsalo 18% ne a pouze 2% neví.

Obrázek 8: Ženy celkem, odpovědi na otázku, zda si myslí, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může náboženství sehrát určitou roli.

	ano		ne		nevím		celkem	Celkem%
studentky	24	75%	7	22%	1	3%	32	100%
Pracovnice PL	29	69%	9	21%	4	10%	42	100%
celkem	53	72%	16	22%	5	7%	74	100%

Obrázek 9: Muži celkem, odpovědi na otázku, zda si myslí, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může náboženství sehrát určitou roli.

	ano		ne		nevím		celkem	Celkem %
studenti	16	89%	2	11%	0	0%	18	100%
Pracovníci PL	5	63%	2	25%	1	13%	8	100%
celkem	21	81%	4	15%	1	4%	26	100%

Podle věku, pracovníci psychiatrických léčeben se nejvíce žen ve věku 41 až 50 let myslelo, že ano. Nejméně byla tato odpověď označena u žen 31- 40 let. U žen 30 a méně let bylo nejvíce odpovědí ne, v 33%. Ženy, pracovníci PL, napsaly v 9 případech ne (21%) a u 4 případů neví (10%).

6 pracovníků psychiatrických léčeben u této otázky napsalo, že ne, protože rehabilitace by měla být zaměřena na příčiny sebevražedného jednání. Jeden pracovník v PL se zmiňuje o tom, že by mělo být náboženství do léčby zapojeno, ale ne tak, aby do toho byli pacienti nuceni a především by se nemělo jednat pouze o křesťanství, ale měli by být nabízeny i jiné formy náboženství a jeden dotázaný dopověděl, že pouze v případě, když byl jedinec v presuicidálním období věřící.

11.3. výzkumná část VII:

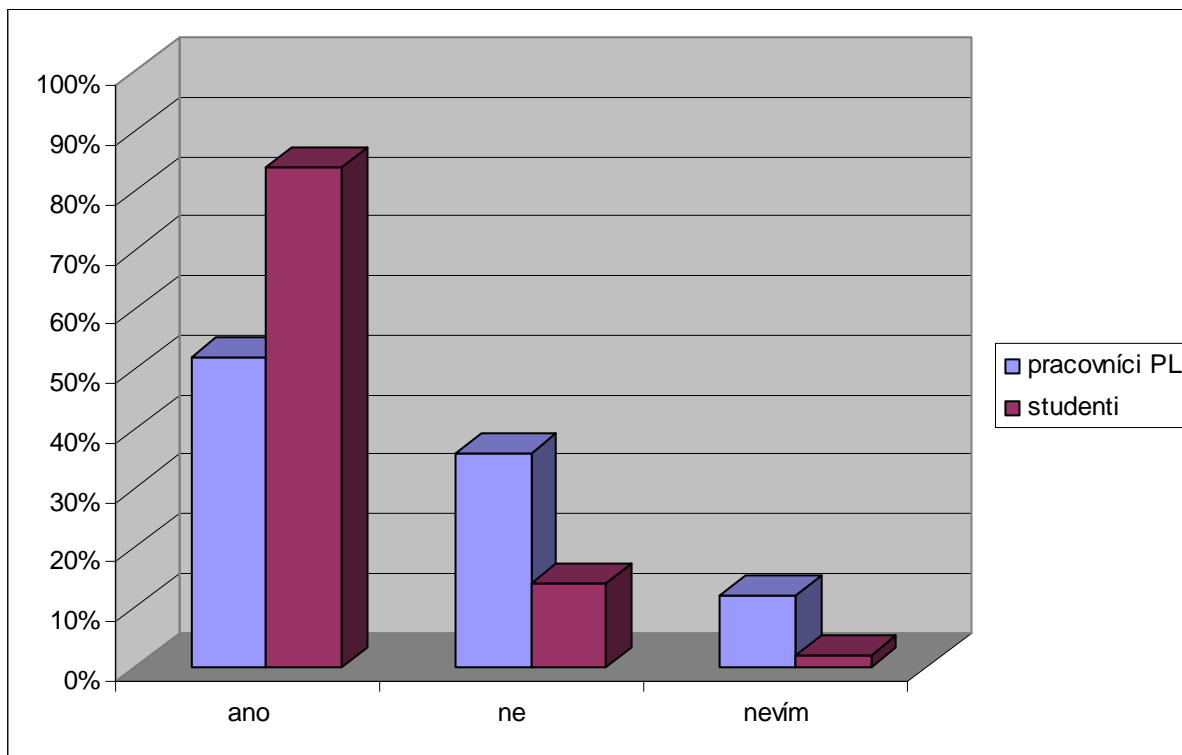
Další otázkou jsem potvrdovala hypotézu, jestli náboženství zabraňuje sebevraždám.

Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?

U této otázky byly v dotazníku velké rozdíly mezi pracovníky v psychiatrických léčebnách a studenty. Celkově si 68% myslelo že ano, 25% ne a 7% odpovědělo nevím.

U pracovníků si pouze 26 respondentů myslelo ano (52%) a 18 ne (36%) a u studentů si velká část myslela ano (42 studentů, což je 84%) a pouze 7 (14%) ne. Dle mého názoru je velice rozšířený fakt, že křesťanství brání člověku v sebevraždách, což lze vidět na odpovědích studentů, ovšem fakt, že mezi pracovníky, kteří mají se sebevrahy zkušenosti, si to myslelo pouze 52%, může dokazovat, že to tak není. Rozhodnutí ukončit svůj život sebevraždou tedy pravděpodobně není tolik závislé na tom, zda je člověk věřící.

Obrázek 10: Odpovědi respondentů celkem na otázku: "Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?"

Podle pohlaví muži, pracovníci psychiatrických léčeben pouze ve 3 případech napsali ano (38%) a ve 4 ne (50%), studenti muži ano napsali v 16 případech (89%) a pouze v 11% ne. Pracovníci PL se celkově nejvíce přikláněli k tomu, že lidé aktivně věřící nemají menší sklony k sebevraždám, naopak studenti se nejvíce přikláněli k tomu, že tito lidé mají k sebevraždám menší sklony. U žen nebyly rozdíly tak velké jako u mužů, ale stále více studentek než pracovníc PL na tuto otázku odpovídalo ano. U studentek se jednalo o 81% a u pracovníc v psychiatrických léčebnách 55%. Ne odpovědělo 16% studentek a pracovníc PL 33%.

Obrázek 11:: Odpovědi žen na otázku: "Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem%
studentky	26	81%	5	16%	1	3%	32	100%
pracovnice PL	23	55%	14	33%	5	12%	42	100%
celkem	49	66%	19	26%	6	8%	74	100%

Obrázek 12: odpovědi mužů na otázku: "Myslíte si, že lidí aktivně věřící mají menší slony k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem%
studenti	16	89%	2	11%	0	0%	18	100%
pracovníci PL	3	38%	4	50%	1	13%	8	100%
celkem	19	73%	6	23%	1	4%	26	100%

Podle věku u žen, pracovníc PL, se nejčastěji ano objevilo u skupiny ženy 30 let a méně, v 67% a nejméně u skupiny 51 let a více, v 50%. Ženy 31- 40 let označili ano u 54% případů a ženy 41- 50 let u 56% případů. U této otázky nejstarší skupina žen (51 a více let) často odpovídala nevím, v 21% případů, což je na rozdíl od jiných otázek poměrně vysoké procento. Největší procento odpovědí, že věřící nemají menší slony k sebevraždám bylo u skupiny žen 41- 50 let, u 44%.

11.4. Závěr:

Větší část studentů odpovídajících na otázky se domnívala, že náboženství a sebevraždy jsou spolu v určitém vztahu a že se jedná o vztah, kdy sebevraždám náboženství brání. U pracovníků psychiatrických léčeben tento názor tolik nepřevládá. Jedná se tedy spíše o názor veřejnosti, která se se sebevrahy nesetkala, že křesťanství je v tomto směru důležité, ale většina autorů se připojuje k názoru, že v případě, že je společnost více věřící, nejsou sebevraždy tak časté. Konkrétně Masaryk v tomto ohledu vidí v křesťanství velkou oporu pro lidi. „Myslím, že člověk potřebuje k životu náboženství, stejně jako k dýchání potřebuje vzduch.“ /T.G.Masaryk 2002:181/

Podle mého názoru je vztah mezi náboženstvím a sebevraždami nezpochybnitelný, ale čím dál více náboženství ustupuje, takže je tento vztah čím dál více vzdálený. Nemyslím tím, že by lidé byli méně věřící, ale že církve upouští od svých radikálních příkazů a začíná být více otevřená. Například rozvody, které byly dříve pro věřící lidi téměř nepředstavitelné, dnes sice nejsou běžné, ale míra tolerantnosti k nim je podle mého názoru větší. „Stejně jako je pravděpodobné, že se budou pohřební rituály stále více vzdalovat kontrole církví, tak pravděpodobně bude časem rozhodování o životě a smrti (...) stále více otázkou osobní svobody.“ /D.J.Davies 2005:164-165/

Myslím si také, že náboženství plnilo svou úlohu především v minulosti, kdy se lidé například ve strachu z války či epidemie neměli kam obrátit a v církvi hledali útěchu a to i ve smyslu, že ji hledali společně a bylo vidět, že stejné problémy zužují i jiné lidi. Dnes ale existuje spousta nenáboženských institucí, kde je možné takovou společnost utvořit. I většina autorů si myslí, že náboženství brání sebevraždám právě proto, že tvoří jakousi společnost, kde k sobě mají lidé blíž. Dnes je podle mě možné tuto společnost vytvořit bez náboženského podnětu.

12. Společnost a sebevraždy:

Durkheim říká, že: „Ruku sebevraha vede ruka společnosti.“ Jaký vliv má společnost na rozhodnutí ukončit vlastní život, by se dalo ukázat na historii. Například když ve středověku církev sebevraždy odsoudila, rapidně se jejich počet snížil, naopak když byly sebevraždy chápány jako něco „normálního“ a byly hodnoceny dokonce jako způsob smrti, při kterém si člověk zachovává úctu, počet nerůstal. Keller popisuje ve své knize Dějiny klasické sociologie Durkheimovu myšlenku: „Snaží se ukázat, že i rozhodnutí natolik intimní, jako je vlastní sebedestrukce člověka, není z pohledu sociologického zdaleka jen individuální záležitostí.“ /Keller, J., 217:2004/

Společnost tedy ovlivňuje potencionálního sebevraha, je tedy možné aby se sebevraždám zabránilo? „Chce-li kdo odklidit sebevraždy, musí v lidech rozvinout schopnost propracovat myšlenky a city, musí jim vštípit sílu a energii, dát jim mravní oporu.“ /Masaryk 2002:180/ Tuto oporu Masaryk vidí především v náboženství.

Émile Durkheim se uchyluje k názoru, že společností procházejí tzv. „suicidogenní proudy“, v jejímž rytmu se míra sebevraždění obměňuje. „Společnost, která individuum vytvořila, může ho stejně snadno zničit.“ /Jan Keller 2004:217/ To, v jakém stavu se společnost nachází, se dá tedy odhadnout podle toho, kolik se v dané společnosti sebevražd stane. V tomto případě tedy individuum nerozhoduje samo o svém činu, ale dává to za vinu společnosti. Durkheim tedy tvrdí, že sebevrah tyto činy nespáchá proto, že je to jeho rozhodnutí, ale proto, že ho k tomu donutí společnost.

12.1. Umístění do psychiatrické léčebny a rehabilitace:

Několika doktorů v psychiatrických léčebnách jsem se ptala, jak probíhá léčba člověka, který se o sebevraždu pokusil. V případě, že se člověk pokusí o sebevraždu a je umístěn do psychiatrické léčebny (umístění je dobrovolné, ale v případě, že je pacient nebezpečný sobě nebo svému okolí, může být hospitalizován i proti své vůli), začnou mu lékaři sestavovat léčebný plán. Tento plán záleží na osobní domluvě mezi pacientem a doktorem, který se snaží najít důvody, proč se rozhodl dobrovolně ukončit svůj život. Jeden doktor mi prozradil, že sám často odkazuje lidi na víru, ačkoliv to není součástí léčby. Často prý zavádí

řeč na náboženství hlavně u prevence sebevražedného jednání, když je pacient připraven k ukončení rehabilitace. Ve většině zařízení mají prostředky jako například různé dílny nebo farmy, kde se mohou starat o zvířata a většinou je v areálu i kostel, který mohou pacienti volně navštěvovat. Například v psychiatrické léčebně Šternberk probíhá jednou týdně bohoslužba, kterou mohou pacienti navštěvovat.

12.2. výzkumná část VIII:

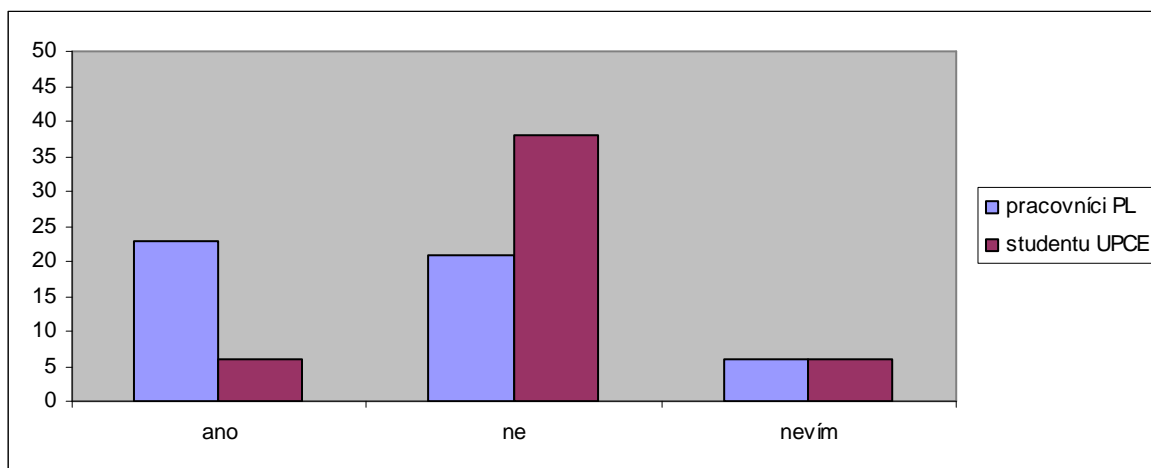
Další otázkou jsem chtěla potvrdit hypotézu, zda si respondenti myslí, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd.

Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd? Pokud ano, jak?

Na tuto otázku odpovědělo 59%, že to možné není a 29% odpovědělo, že to možné je.

V odpovědích u studentů a u pracovníků PL byly značné rozdíly. Studenti častěji uváděli, že to možné není (v 76% případů), zatímco 46% pracovníků PL napsalo, že by to bylo možné (*viz graf*). Tento rozdíl by se dal přičíst zkušenostem pracovníků PL, kteří pravděpodobně znají důvody pokusů o sebevraždy.

Obrázek 13: Odpovědi respondentů na otázku: "Myslíte si, že je možnost aby se ve společnosti snížil počet sebevražd?"

Mezi studenty si pouze 6% žen myslelo, že to je možné, a 78% odpovědělo, že ne, u mužů se jednalo o 22% ano a 72% uvedlo, že není možné, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd.

U žen, pracovnic PL se s přibývajícím věkem snižoval počet odpovědí ano, první skupina (30 a méně let) odpověděla kladně v 50% případech, skupina 31- 40 let uvedla 6krát ano (46%), dále ženy od 41 do 50 let napsaly 4krát ano (44%) a skupina od 51 let a více v 36%.

Obrázek 14: Odpovědi pracovnic PL podle věku na otázku: "Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd?"

	ano		ne		nevím		celkem	Celkem v %
30 a méně	3	50%	2	33%	1	17%	6	100%
31-40	6	46%	5	38%	2	15%	13	100%
41-50	4	44%	3	33%	2	22%	9	100%
51 a více	5	36%	8	57%	1	7%	14	100%
celkem	18	43%	18	43%	6	14%	42	100%

V 6 případech napsali pracovníci PL, že by bylo možné snížit počet sebevražd tím, kdyby se ve společnosti více rozšířil názor, že je normální navštěvovat psychiatry a psychology. V jedné odpovědi pracovnice PL píše: „Lidé se stydí přiznat, že potřebují odbornou pomoc, a tak jí raději nevyhledají. Kdyby byli psychiatři bráni stejně jako chirurgové, nebyl by to problém a dalo by se spoustě sebevraždám zabránit.“

4 respondenti odpověděli, že kdyby byla rodinná pouta silnější a příbuzní by věděli, že se mohou svěřit, tak by nedocházelo k tak častým sebevraždám. Rodina se většinou uvádí jako veliké pojítko mezi lidmi. Někteří sociologové v ní vidí základní sociální jednotku a většinou se všichni autoři shodují nad tím, že rodina je velice potřebná. Například Comte v ní viděl něco, co utváří všechny vztahy. Proto je velice zajímavé zkusit zjistit, jaké pojítko je mezi rodinou a sebevraždou.

Masaryk se zmiňuje o rodině bezdětné: „Zřejmě může manželské soužití příznivě působit jenom tehdy, když manželství vzniká z opravdové náklonnosti (...) Manželství polepšuje, nečiní však samo o sobě všechno dobrým“ /T.G.Masaryk 1998:38/ Stejný názor na to lze nalézt u Durkheima, který v rodině vidí něco, co

může být pojítkem mezi lidmi a tím zabraňovat některým sebevraždám, ale zdůrazňuje, že tomu tak nemusí a není vždy. „A i rodina bez dětí, jak Durkheim prokázal statisticky, nechrání své členy ani proti sebevraždě“ /J.Keller 2004:376/ Jako rodina bez dětí je zde myšlena většina rodin, tedy že rodiče s dětmi nestráví většinu života, ale větší část jsou bez dětí.

Monestier píše o různých způsobech v historii, jak se lidé snažili sebevraždám zabránit. Zmiňuje se například o francouzském doktorovi Voisinovi, který tvrdil, že přiložením velkých náplastí na nohy se zmírní myšlenka na sebevraždu. Dále se doporučovali koupele a u mladých dívek mohla sebevraždě předejít svatba.

Až v první polovině 20. století se objevila metoda, která byla založená na naslouchání lidem, kteří měli sebevražedné myšlenky. Jako autor této teorie je považován reverend Warren. Poté bylo v Los Angeles založené středisko, které funguje dodnes. Tyto metoda se přes Anglii rozšířila do celé Evropy. Tyto centra jsou založena na rozhovorech přes telefon, protože se jedná o nástroj, který je svým způsobem anonymní a může tak navodit pocit důvěry. Umožňuje také spojovat lidi, kteří se nacházejí na jiných místech a může fungovat nepřetržitě 24 hodin denně.

12.3. výzkumná část IX:

Ve výzkumu mu byla také otázka ohledně toho, zda lidé o sebevraždách mluví.

Domníváte se, že sebevražda působí jako „tabu“ ve společnosti (ve smyslu jako něco, o čem se nemluví v běžných situacích, případně jako téma, kterému se lidé vyhýbají)? Pokud ano, myslíte si, že by se to mělo či nemělo změnit?

U této otázky studenti označovali častěji, že se o sebevraždách nemluví, pracovníci PL častěji odpovídali, že se o tom mluví. Celkově napsalo 52%, že si myslí, že sebevražda působí ve společnosti jako tabu a 42% uvedlo, že ne.

Ženy odpověděli celkově 34krát ano (46%) a 35krát (47%) ne. U mužů byly tyto rozdíly větší, 69% uvedlo ano a 27% ne. Studenti muži ve 14 případech napsali, že si to myslí, pracovníci PL (muži) to uvedli pouze v polovině případů. U žen nebyl rozdíl v odpovědích tak patrný, studentky napsaly ano v 18 případech a pracovnice PL v 16 případech.

Obrázek 15: Odpovědi žen na otázku, zda jsou sebevraždy ve společnosti tabu.

	ano		ne		nevím		celkem	Celkem v %
studentky	18	56%	14	44%	0	0%	32	100%
pracovnice PL	16	38%	21	50%	5	12%	42	100%
celkem	34	46%	35	47%	5	7%	74	100%

Obrázek 16: Odpovědi mužů na otázku, zda jsou sebevraždy ve společnosti tabu.

muži celkem	ano		ne		nevím		celkem	Celkem v %
studenti	14	78%	3	17%	1	6%	18	100%
pracovníci PL	4	50%	4	50%	0	0%	8	100%
celkem	18	69%	7	27%	1	4%	26	100%

U pracovníků PL podle věku procentuálně nejvíce ano uvedlo ve skupině 30 a méně let (50%) a nejčastěji ne napsaly ženy od 41 do 50 let (56%). Skupina 31- 40 let uvedla ano v 5 případech (38%) a v 7 případech ne (54%). U skupiny 41- 50 let bylo ano napsáno v 33% případech a u žen 51 a více let to bylo v 36% případech.

Do 10 dotazníků respondenti napsali, že sebevražda ve společnosti působí jako tabu a že by se to mělo změnit proto, aby se lidé nestyděli probírat své problémy a myšlenky ve společnosti. Jeden respondent se zmínil o tom, že sebevraždy nejsou tabu, ale běžná konverzace k nim nevede. Jeden respondent uvedl: „Když lidé o svých pocitech nemluví a nedávají je najevo, pak jim nemůže okolí pomoci. Osobně si myslím, že lidé berou jako prohru, když mají přiznat nějaké problémy, natož pak si povídat o sebevražedných myšlenkách.“

12.4. výzkumná část X:

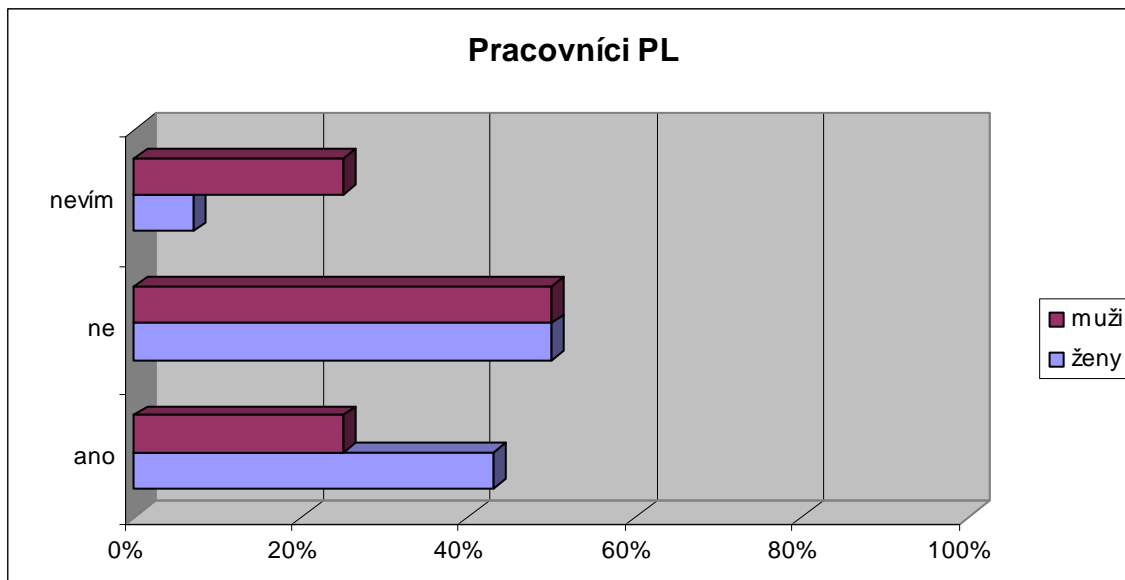
Následovala otázka o předsudcích k sebevrahům:

Myslíte si, že mají lidé vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky? Pokud ano, jaké?

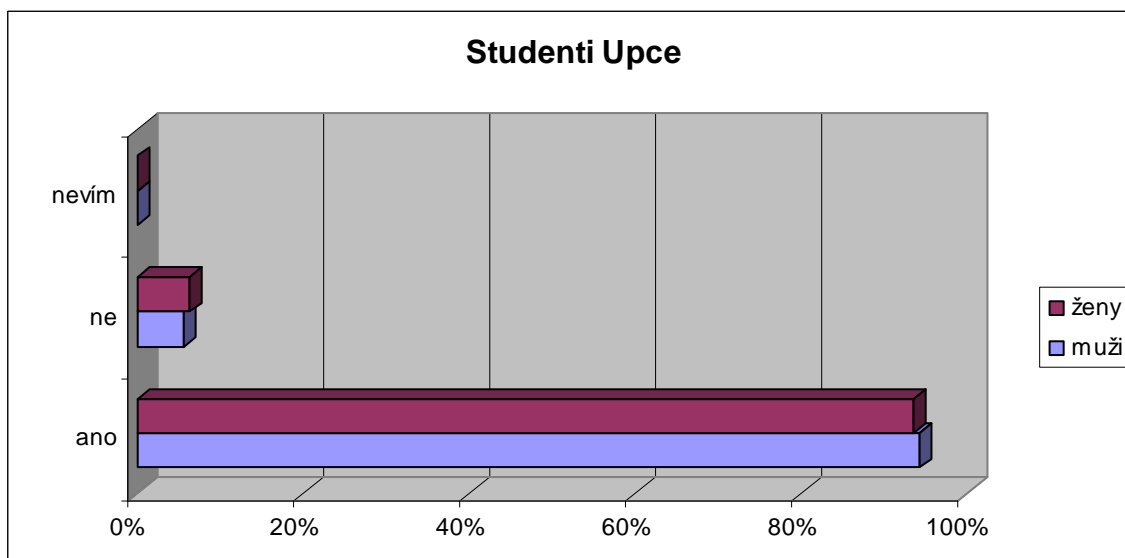
94% studentů si myslí, že ano a pouze 6% ne. Pracovníci PL napsali ano ve 40% případech a polovina uvedla ne. To, že si studenti spíše myslí, že lidé mají vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili předsudky, je pravděpodobně dáno tím, že se z větší části se sebevrahy nesečkali a své tvrzení tak soudí podle vlastní domněnky. Naopak pracovníci, kteří jsou v kontaktu s lidmi, kteří se o sebevraždu pokusili,

uvedli v polovině případů že ne. Tento názor může být pravděpodobně zkušeností z rozhovorů od pacientů a tedy může být z velké části i názorem pacientů.

Obrázek 17: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Myslíte si, že lidé mají vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky?"

Obrázek 18: Odpovědi studentů na otázku: " Myslíte si, že lidé mají vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky?"

Do 4 dotazníků respondenti napsali, že se lidé domnívají, že tyto lidé bývají psychicky nemocní. 3krát dotazovaní odpověděli, že se ostatní lidé bojí, aby svůj čin nespáchali znova, a tak se k nim chovají přehnaně mile a nezatěžují je například svými problémy. Ve 4 dotaznících byla odpověď, že se jim ostatní vyhýbají, v jednom případě že se jich lidé bojí.

12.5. Závěr:

Durkheim se domníval, že společností prochází suicidogení proudy a protože společnost individuum vytvořila, může ho i zničit. 59% respondentů si ve výzkumu myslelo, že není možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd. Odborníci se spíše domnívali, že by to bylo možné a studenti odpovídali, že to možné není. Pracovníci v PL si spíše myslí, že se o sebevraždách mluví, studenti to považují více za tabu a téměř většina studentů uvedla, že lidé mají předsudky vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, zatímco polovina pracovníků v PL si to nemyslí. Osobně si myslím, že je možné snížit počet sebevražd, ale pouze velice málo. Souhlasím s tím, jak odpovídali někteří respondenti, že by to bylo možné v případě, že by se o odborné pomoci v této oblasti více mluvilo, ovšem myslím si, že tím by se pomohlo jen malému počtu lidí. Snížit rapidně počet sebevražd ve společnosti je podle mého názoru nemožné. Nemyslím si, že by lidé měli vůči sebevrahům předsudky, spíše o tom příliš nemluví.

13. Závěr:

Tato práce byla zaměřena především na to, porovnat rozdíly laické veřejnosti a odborníků v názorech na sebevraždy. Jednalo se především o názory na motivy a důvody k sebevraždám, toho, jestli je náboženství pro lidi důležité a může jim zabránit v sebevraždách, a možnostech, jak sebevraždám zabránit, pokud je možnost snížit počet sebevražd.

Z výzkumu vyplynulo, že se respondenti více přikláněli k názoru, že existuje určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám, celkově s tím souhlasilo 82% pracovníků v psychiatrických léčebnách a 78% studentů. Potvrdila se hypotéza, že existují určité faktory, které zvyšují riziko sebevražd. Osobně si myslím, že důvody, které zvyšují riziko sebevraždy se postupem času mění. Dnes jsou podle mého názoru nejohroženější staří lidé, kteří se cítí sami a lidé se závislostmi, konkrétně patologičtí hráči.

Respondenti si v 58% mysleli, že sebevražda není impulzivní rozhodnutí a v 33% s tím nesouhlasili. 83% si myslí, že existují nejčastější motivy k sebevraždě a 74% chápe sebevraždu jako pochopitelné východisko z určité situace. Jedna z hypotéz byla, že sebevražda bývá dopředu promyšlený čin a má často podobné důvody. Ve výzkumu si ale 44% pracovníků v psychiatrických léčebnách myslelo, že sebevražda je impulzivní a náhlé rozhodnutí a 48% napsalo ne. Studenti napsali k této otázce ano v 22% a v 68% ne. Vzhledem k malému počtu respondentů by bylo dobré tuto otázku položit většímu počtu a poté ji statisticky otestovat. 83% respondentů si myslí, že lidé mají k sebevraždám často podobné důvody.

Většina dotázaných si myslela, že náboženství brání lidem v sebevraždách. Studenti si spíše mysleli (84%), že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám a pracovníci v psychiatrických léčebnách si to mysleli pouze v 52%. Podle mého názoru by se dalo říci, že náboženství bránilo sebevraždám spíše dříve. Výsledky výzkumu svědčí ve prospěch hypotézy, že náboženství pomáhá najít lidem jiná řešení než je sebevražda.

Téměř polovina pracovníků psychiatrických léčeben (46%) si myslí, že by se ve společnosti dal snížit počet sebevražd, studenti si v 76% myslí, že to není možné. Téměř všichni studenti si také mysleli, že lidé mají vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili určité předsudky, polovina pracovníků PL si to nemyslí. Studenti si myslí, že se o sebevraždách příliš nemluví, pracovníci PL častěji

uváděli, že se o nich mluví. Hypotéza, že se ve společnosti o sebevraždách mluví se spíše nepotvrdila.

Celkově se v práci poměrně často objevovaly rozdíly mezi laickou veřejností a odborníky. Největší rozdíly byly u otázek, zda je sebevražda impulzivní rozhodnutí, možnosti snížení počtu sebevražd, jestli se o sebevraždách ve společnosti mluví a o předsudcích vůči sebevrahům. Mezi názory mužů a žen nebyly velké rozdíly.

Použitá literatura a zdroje:

1. Jandourek, Jan (2001), *Sociologický slovník*, Praha: Portál
2. Masaryk, T. G (1998 a 2002), *Sebevražda hromadným jevem společenským moderní osvěty*, Praha: Ústav T. G. Masaryka
3. Koukolník, F. – Drtinová, J. (2001), *Zlo na každý den, život s deprivanty I*, Praha: Galén
4. Keller, J. (2004), *Dějiny klasické sociologie*, Praha: Slon
5. Thompson, K. (2001), *Klíčové citace v sociologii*, Brno: BARRISTER/PRINCIPAL
6. Monestier, Martin (2003), *Dějiny sebevražd*, Praha: Dubbuj
7. Viewegh J. (1996), *Sebevražda a literatura*, Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka
8. Koutek, Kocourková (2007), *Sebevražedné chování*, Praha: Portál
9. Elias, Norbert (1998) *O osamělosti umírajících*, Praha: Nakladatelství France Kafky
10. Davies, Souhlas J., (2005) *Struční dějiny smrti*, Praha: Volvo Galbator
11. Dülmen, Richard van (2003) *Bezectní lidé, o katech, děvkách a mlynářích*, Praha: Dokořán
12. Wikipedie :Sebevražda /online/. Poslední aktualizace 23.2.2009 /cit. 2.3.2009/. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sebevra%C5%BEda>
13. Peterková, Michaela: Typy sebevražd /online/. Poslední aktualizace 2009 /cit. 2.3.2009/. Dostupný z WWW: <http://www.sebevrazda.psychoweb.cz/3/typy-sebevrazd>
14. Polášek, Vladimír: Sebevraždy v České Republice – 2001 až 2005 /online/. Zveřejněno 30.10.2006 /cit.4.3.2009/. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/p/4012-06>
15. Trestní zákon /online/, cit. 7.3.2009. Dostupný z WWW: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>
16. Daubner, Petr /online/. Poslední aktualizace 4.9.2008 /cit. 20.3.2009/. Dostupný z WWW: <http://www.kompas.estranky.cz/clanky/statistiky---obyvatelstvo/nejrozsirenejsi-svetova-nabozenstvi-v-roce-2005-petr-daubner>

Přílohy:

1. otázka:

Existuje podle Vás určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám?

Obrázek 19: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Existuje podle Vás určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
ženy	36	86%	6	14%	0	0%	42	100%
muži	5	63%	1	13%	2	25%	8	100%
celkem	41	82%	7	14%	2	4%	50	100%

Obrázek 20: Odpovědi studentů na otázku: "Existuje podle Vás určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	13	72%	3	17%	2	11%	18	100%
ženy	26	81%	4	13%	2	6%	32	100%
celkem	39	78%	7	14%	4	8%	50	100%

Obrázek 21: Odpovědi žen na otázku: "Existuje podle Vás určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	26	81%	4	13%	2	6%	32	100%
pracovnice PL	36	86%	6	14%	0	0%	42	100%
celkem	62	84%	10	14%	2	3%	74	100%

Obrázek 22: Odpovědi mužů na otázku: "Existuje podle Vás určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	13	72%	3	17%	2	11%	18	100%
pracovníci PL	5	63%	1	13%	2	25%	8	100%
celkem	18	69%	4	15%	4	15%	26	100%

Obrázek 23: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Existuje podle Vás určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	6	100%	0	0%	0	0%	6	100%
31-40	11	85%	2	15%	0	0%	13	100%
41-50	7	78%	2	22%	0	0%	9	100%
51 a více	12	86%	2	14%	0	0%	14	100%
celkem	36	86%	6	14%	0	0%	42	100%

2. otázka:

Myslíte si, že náboženství (konkrétně křesťanství) plní nějakou funkci vzhledem k sebevraždám? Pokud ano, jakou?

Obrázek 24: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Myslíte si, že náboženství (konkrétně křesťanství) plní nějakou funkci vzhledem k sebevraždám? Pokud ano, jakou?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	5	63%	2	25%	1	13%	8	100%
ženy	26	62%	11	26%	5	12%	42	100%
celkem	31	62%	13	26%	5	12%	50	100%

Obrázek 25: Odpovědi studentů na otázku: "Myslíte si, že náboženství (konkrétně křesťanství) plní nějakou funkci vzhledem k sebevraždám? Pokud ano, jakou?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	17	94%	1	6%	0	0%	18	100%
ženy	18	56%	11	34%	3	9%	32	100%
celkem	35	70%	12	24%	3	6%	50	100%

Obrázek 26: Odpovědi žen na otázku: "Myslíte si, že náboženství (konkrétně křesťanství) plní nějakou funkci vzhledem k sebevraždám? Pokud ano, jakou?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	18	56%	11	34%	3	9%	32	100%
pracovnice PL	26	62%	11	26%	5	12%	42	100%
celkem	44	59%	22	30%	8	11%	74	100%

Obrázek 27: Odpovědi mužů na otázku: "Myslíte si, že náboženství (konkrétně křesťanství) plní nějakou funkci vzhledem k sebevraždám? Pokud ano, jakou?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	17	94%	1	6%	0	0%	18	100%
pracovníci	5	63%	2	25%	1	13%	8	100%
celkem	22	85%	3	12%	1	4%	26	100%

Obrázek 28: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Myslíte si, že náboženství (konkrétně křesťanství) plní nějakou funkci vzhledem k sebevraždám? Pokud ano, jakou?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	5	83%	1	17%	0	0%	6	100%
31-40	7	54%	4	31%	2	15%	13	100%
41-50	7	78%	2	22%	0	0%	9	100%
51 a více	7	50%	4	29%	3	21%	14	100%
celkem	26	62%	13	26%	5	12%	50	100%

3. otázka:

Myslíte, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může sehrát nějakou funkci náboženství?

Obrázek 29: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Myslíte, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může sehrát nějakou funkci náboženství?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	5	63%	2	25%	1	13%	8	100%
ženy	29	69%	9	21%	4	10%	42	100%
celkem	34	68%	11	22%	5	10%	50	100%

Obrázek 30: Odpovědi studentů na otázku: "Myslíte, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může sehrát nějakou funkci náboženství?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	16	89%	2	11%	0	0%	18	100%
ženy	24	75%	7	22%	1	3%	32	100%
celkem	40	80%	9	18%	1	2%	50	100%

Obrázek 31: Odpovědi žen na otázku: "Myslíte, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může sehrát nějakou funkci náboženství?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	24	75%	7	22%	1	3%	32	100%
pracovnice	29	69%	9	21%	4	10%	42	100%
celkem	53	72%	16	22%	5	7%	74	100%

Obrázek 32: Odpovědi mužů na otázku: "Myslíte, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může sehrát nějakou funkci náboženství?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	16	89%	2	11%	0	0%	18	100%
pracovníci	5	63%	2	25%	1	13%	8	100%
celkem	21	81%	4	15%	1	4%	26	100%

Obrázek 33: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Myslíte, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může sehrát nějakou funkci náboženství?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	4	67%	2	33%	0	0%	6	100%
31-40	8	62%	4	31%	1	8%	13	100%
41-50	8	89%	1	11%	0	0%	9	100%
51 a více	9	64%	2	14%	3	21%	14	100%
celkem	29	69%	9	21%	4	10%	42	100%

4. otázka:

Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?

Obrázek 34: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	3	38%	4	50%	1	13%	8	100%
ženy	23	55%	14	33%	5	12%	42	100%
celkem	26	52%	18	36%	6	12%	50	100%

Obrázek 35: Odpovědi studentů na otázku: "Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	16	89%	2	11%	0	0%	18	100%
ženy	26	81%	5	16%	1	3%	32	100%
celkem	42	84%	7	14%	1	2%	50	100%

Obrázek 36: Odpovědi žen na otázku: "Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	Celkem v %
studentky	26	81%	5	16%	1	3%	32	100%
pracovnice	23	55%	14	33%	5	12%	42	100%
celkem	49	66%	19	26%	6	8%	74	100%

Obrázek 37: Odpovědi mužů na otázku: "Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	16	89%	2	11%	0	0%	18	100%
pracovníci	3	38%	4	50%	1	13%	8	100%
celkem	19	73%	6	23%	1	4%	26	100%

Obrázek 38: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	4	67%	2	33%	0	0%	6	100%
31-40	7	54%	4	31%	2	15%	13	100%
41-50	5	56%	4	44%	0	0%	9	100%
51 a více	7	50%	4	29%	3	21%	14	100%
celkem	23	55%	14	33%	5	12%	42	100%

5. otázka:

Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulsivní rozhodnutí?

Obrázek 39: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulsivní rozhodnutí?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	4	50%	2	25%	2	25%	8	100%
ženy	18	43%	22	52%	2	5%	42	100%
celkem	22	44%	24	48%	4	8%	50	100%

Obrázek 40: Odpovědi studentů na otázku: "Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulsivní rozhodnutí?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	6	33%	12	67%	0	0%	18	100%
ženy	5	16%	22	69%	5	16%	32	100%
celkem	11	22%	34	68%	5	10%	50	100%

Obrázek 41: Odpovědi žen na otázku: "Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulsivní rozhodnutí?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	5	16%	22	69%	5	16%	32	100%
pracovnice	18	43%	22	52%	2	5%	42	100%
celkem	23	31%	44	59%	7	9%	74	100%

Obrázek 42: Odpovědi mužů na otázku: "Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulsivní rozhodnutí?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	6	33%	12	67%	0	0%	18	100%
pracovníci	4	50%	2	25%	2	25%	8	100%
celkem	10	38%	14	54%	2	8%	26	100%

Obrázek 43: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulsivní rozhodnutí?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	1	17%	5	83%	0	0%	6	100%
31-40	6	46%	6	46%	1	8%	13	100%
41-50	6	67%	3	33%	0	0%	9	100%
51 a více	5	36%	8	57%	1	7%	14	100%
celkem	18	43%	22	52%	2	5%	42	100%

6. otázka:

Existuje podle Vás nějaký nejčastější motiv (motivy)k sebevraždě? V případě že ano, jaký?

Obrázek 44: Odpovědi pracovníků PL na otázku."Existuje podle Vás nějaký nejčastější motiv (motivy)k sebevraždě? V případě že ano, jaký?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	4	50%	3	38%	1	13%	8	100%
ženy	36	86%	4	10%	2	5%	42	100%
celkem	40	80%	7	14%	3	6%	50	100%

Obrázek 45: Odpovědi studentů na otázku?"Existuje podle Vás nějaký nejčastější motiv (motivy)k sebevraždě? V případě že ano, jaký?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	17	94%	1	6%	0	0%	18	100%
ženy	26	81%	4	13%	2	6%	32	100%
celkem	43	86%	5	10%	2	4%	50	100%

Obrázek 46: Odpovědi žen na otázku:"Existuje podle Vás nějaký nejčastější motiv (motivy)k sebevraždě? V případě že ano, jaký?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	26	81%	4	13%	2	6%	32	100%
pracovnice PL	36	86%	4	10%	2	5%	42	100%
celkem	62	84%	8	11%	4	5%	74	100%

Obrázek 47: Odpovědi mužů na otázku:"Existuje podle Vás nějaký nejčastější motiv (motivy)k sebevraždě? V případě že ano, jaký?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	17	94%	1	6%	0	0%	18	100%
pracovníci	4	50%	3	38%	1	13%	8	100%
celkem	21	81%	4	15%	1	4%	26	100%

Obrázek 48: Odpovědi pracovnic PL podle věku na otázku."Existuje podle Vás nějaký nejčastější motiv (motivy)k sebevraždě? V případě že ano, jaký?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	5	83%	1	17%	0	0%	6	100%
31-40	10	77%	2	15%	1	8%	13	100%
41-50	8	89%	0	0%	1	11%	9	100%
51 a více	13	93%	1	7%	0	0%	14	100%
celkem	36	86%	4	10%	2	5%	42	100%

7. otázka:

Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?

Obrázek 49: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	7	88%	1	13%	0	0%	8	100%
ženy	29	69%	11	26%	2	5%	42	100%
celkem	36	72%	12	24%	2	4%	50	100%

Obrázek 50: Odpovědi studentů na otázku: "Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	15	83%	2	11%	1	6%	18	100%
ženy	23	72%	9	28%	0	0%	32	100%
celkem	38	76%	11	22%	1	2%	50	100%

Obrázek 51: Odpovědi žen na otázku: "Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	23	72%	9	28%	0	0%	32	100%
pracovnice PL	29	69%	11	26%	2	5%	42	100%
celkem	52	70%	20	27%	2	3%	74	100%

Obrázek 52: Odpovědi mužů na otázku: "Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	15	83%	2	11%	1	6%	18	100%
pracovníci	7	88%	1	13%	0	0%	8	100%
celkem	22	85%	3	12%	1	4%	26	100%

Obrázek 53: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	3	50%	2	33%	1	17%	6	100%
31-40	8	62%	4	31%	1	8%	13	100%
41-50	6	67%	3	33%	0	0%	9	100%
51 a více	12	86%	2	14%	0	0%	14	100%
celkem	29	69%	11	26%	2	5%	42	100%

8. otázka:

Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd? Pokud ano, jak?

Obrázek 54: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd? Pokud ano, jak?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	5	63%	3	38%	0	0%	8	100%
ženy	18	43%	18	43%	6	14%	42	100%
celkem	23	46%	21	42%	6	12%	50	100%

Obrázek 55: Odpovědi studentů na otázku: "Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd? Pokud ano, jak?"

8	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	4	22%	13	72%	1	6%	18	100%
ženy	2	6%	25	78%	5	16%	32	100%
celkem	6	12%	38	76%	6	12%	50	100%

Obrázek 56: Odpovědi žen na otázku: "Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd? Pokud ano, jak?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	2	6%	25	78%	5	16%	32	100%
pracovnice PL	18	43%	18	43%	6	14%	42	100%
celkem	20	27%	43	58%	11	15%	74	100%

Obrázek 57: Odpovědi mužů na otázku: "Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd? Pokud ano, jak?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	4	22%	13	72%	1	6%	18	100%
pracovníci PL	5	63%	3	38%	0	0%	8	100%
celkem	9	35%	16	62%	1	4%	26	100%

Obrázek 58: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd? Pokud ano, jak?"

8	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	3	50%	2	33%	1	17%	6	100%
31- 40	6	46%	5	38%	2	15%	13	100%
41- 50	4	44%	3	33%	2	22%	9	100%
51 a více	5	36%	8	57%	1	7%	14	100%
celkem	18	43%	18	43%	6	14%	42	100%

9. otázka:

Domníváte se, že sebevražda působí jako „tabu“ ve společnosti (ve smyslu jako něco, o čem se nemluví v běžných situacích, případně jako téma, kterému se lidé vyhýbají)? Pokud ano, myslíte si, že by se to mělo či nemělo změnit?

Obrázek 59: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Domníváte se, že sebevražda působí jako „tabu“ ve společnosti (ve smyslu jako něco, o čem se nemluví v běžných situacích, případně jako téma, kterému se lidé vyhýbají)?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	4	50%	4	50%	0	0%	8	100%
ženy	16	38%	21	50%	5	12%	42	100%
celkem	20	40%	25	50%	5	10%	50	100%

Obrázek 60: Odpovědi studentů na otázku: "Domníváte se, že sebevražda působí jako „tabu“ ve společnosti (ve smyslu jako něco, o čem se nemluví v běžných situacích, případně jako téma, kterému se lidé vyhýbají)?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	14	78%	3	17%	1	6%	18	100%
ženy	18	56%	14	44%	0	0%	32	100%
celkem	32	64%	17	34%	1	2%	50	100%

Obrázek 61: Odpovědi žen na otázku: "Domníváte se, že sebevražda působí jako „tabu“ ve společnosti (ve smyslu jako něco, o čem se nemluví v běžných situacích, případně jako téma, kterému se lidé vyhýbají)?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	18	56%	14	44%	0	0%	32	100%
pracovnice PL	16	38%	21	50%	5	12%	42	100%
celkem	34	46%	35	47%	5	7%	74	100%

Obrázek 62: odpovědi mužů na otázku: "Domníváte se, že sebevražda působí jako „tabu“ ve společnosti (ve smyslu jako něco, o čem se nemluví v běžných situacích, případně jako téma, kterému se lidé vyhýbají)?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	14	78%	3	17%	1	6%	18	100%
pracovníci PL	4	50%	4	50%	0	0%	8	100%
celkem	18	69%	7	27%	1	4%	26	100%

Obrázek 63: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Domníváte se, že sebevražda působí jako „tabu“ ve společnosti (ve smyslu jako něco, o čem se nemluví v běžných situacích, případně jako téma, kterému se lidé vyhýbají)?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	3	50%	2	33%	1	17%	6	100%
31- 40	5	38%	7	54%	1	8%	13	100%
41- 50	3	33%	5	56%	1	11%	9	100%
51 a více	5	36%	7	50%	2	14%	14	100%
celkem	16	38%	21	50%	5	12%	42	100%

10: otázka.

Myslíte si, že mají lidé vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky?

Pokud ano, jaké?

Obrázek 64: Odpovědi pracovníků PL na otázku: "Myslíte si, že mají lidé vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky? Pokud ano, jaké?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
ženy	18	43%	21	50%	3	7%	42	100%
muži	2	25%	4	50%	2	25%	8	100%
celkem	20	40%	25	50%	5	10%	50	100%

Obrázek 65: Odpovědi studentů na otázku: "Myslíte si, že mají lidé vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky? Pokud ano, jaké?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
muži	17	94%	1	6%	0	0%	18	100%
ženy	30	94%	2	6%	0	0%	32	100%
celkem	47	94%	3	6%	0	0%	50	100%

Obrázek 66: Odpovědi žen na otázku: "Myslíte si, že mají lidé vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky? Pokud ano, jaké?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studentky	30	94%	2	6%	0	0%	32	100%
pracovnice PL	18	43%	21	50%	3	7%	42	100%
celkem	48	65%	23	31%	3	4%	74	100%

Obrázek 67: Odpovědi mužů na otázku: "Myslíte si, že mají lidé vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky? Pokud ano, jaké?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
studenti	17	94%	1	6%	0	0%	18	100%
pracovníci PL	2	25%	4	50%	2	25%	8	100%
celkem	19	73%	5	19%	2	8%	26	100%

Obrázek 68: Odpovědi pracovníků PL podle věku na otázku: "Myslíte si, že mají lidé vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky? Pokud ano, jaké?"

	ano		ne		nevím		celkem	celkem v %
30 a méně	6	100%	0	0%	0	0%	6	100%
31- 40	5	38%	7	54%	1	8%	13	100%
41- 50	5	56%	3	33%	1	11%	9	100%
51 a více	2	14%	11	79%	1	7%	14	100%
celkem	18	43%	21	50%	3	7%	42	100%

Dobrý den,

Jsem studentkou třetího ročníku Univerzity Pardubice, oboru sociologie. Píši bakalářskou práci na téma: „Postoje pracovníků v oblasti psychiatrie k sebevraždám“ a ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku. Tento dotazník je anonymní a veškeré údaje nebudou využity jiným způsobem. U otevřených otázek, prosím, vepište odpověď. V případě že Vám nebude stačit prostor na vyplnění odpovědi nebo budete chtít napsat poznámky k dotazníku, prosím použijte jiný papír. Děkuji.

- A, 1, Pohlaví**   a, muž
                                 b, žena
- 2, Věk**   a, 30 a méně
                                 b, 31-40
                                 c, 41-50
                                 d, 51 a více

B, 1. Existuje podle Vás určitá skupina, která je více náchylná k sebevraždám?

2. Myslíte si, že náboženství (konkrétně křesťanství) plní nějakou funkci vzhledem k sebevraždám? Pokud ano, jakou?

3. Myslíte, že během rehabilitace lidí, kteří se o sebevraždu pokusili, může sehrát nějakou funkci náboženství?

4. Myslíte si, že lidé aktivně věřící mají menší sklony k sebevraždám?

5. Domníváte se, že sebevražda je většinou náhlé a impulsivní rozhodnutí?

6. Existuje podle Vás nějaký nejčastější motiv (motivy) k sebevraždě? V případě že ano, jaký?

7. Existuje nějaký důvod (důvody), za kterých chápete pokus o sebevraždu jako pochopitelné východisko?

8. Myslíte si, že je možnost, aby se ve společnosti snížil počet sebevražd? Pokud ano, jak?

9. Domníváte se, že sebevražda působí jako „tabu“ ve společnosti (ve smyslu jako něco, o čem se nemluví v běžných situacích, případně jako téma, kterému se lidé vyhýbají)? Pokud ano, myslíte si, že by se to mělo či nemělo změnit?

10. Myslíte si, že mají lidé vůči těm, kteří se o sebevraždu pokusili, nějaké předsudky? Pokud ano, jaké?

Velice Vám děkuji za Váš čas a ochotu při vyplňování dotazníku. Gabriela Půstová